

Hållbarhetsredovisning 2025

Innehåll

HÅLLBARHETSÅRET I KORTHET.....	1
SÅ HÄR ARBETAR VI MED HÅLLBAR UTVECKLING.....	3
Vad är hållbar utveckling?.....	3
Hållbarhet i länet – styrkor och utmaningar	3
Hållbarhetsstyrning och uppföljning.....	4
Styrande dokument och verktyg.....	4
Organisation och ansvar för hållbarhetsprogram och hållbarhetsredovisning	5
Väsentlighetsanalys.....	6
Intressenter.....	6
Framgångsfaktorer för hållbar utveckling	7
Agenda 2030	7
NATIONELLA JÄMFÖRELSER	9
HÅLLBARHETSARBETET 2025	11
Vi är till för alla – Så här gick det 2025.....	12
Verksamhetsstyrning – jämlikhet, jämställdhet och normmedvetenhet.....	12
Inkluderande, hälsofrämjande och attraktiv arbetsplats	13
Samhällsutveckling.....	18
Gott exempel: Samskapande viktigt när digitala tjänster utvecklas	20
Vi är klimatsmarta – Så här gick det 2025.....	21
Klimatpåverkan	21
Klimatanpassning	24
Transporter.....	26
Vi bidrar till en sund livsmiljö – Så här gick det 2025	30
Inomhus- och utomhusmiljöer.....	30
Hållbar upphandling	31
Läkemedel	34
Livsmedel	35
Vi använder våra resurser klokt – Så här gick det 2025	39
Förbrukningsartiklar	39
Cirkulär ekonomi.....	40
Avfall.....	41
Kapitalförvaltning.....	43
GRI ² -INDEX.....	45

Kontakt

Miljöperspektiv: Stina Enghag, miljöcontroller, e-post: stina.enghag@rjl.se

Socialt perspektiv: Malin Skrening Hallgren, utvecklingsledare social hållbarhet, e-post: malin.skrening.hallgren@rjl.se

Region Jönköpings län, Box 1024, 551 11 Jönköping

Foton: Johan Werner Avby, Linnea Storck, Region Jönköpings län,

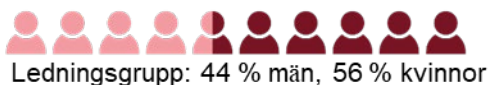
Illustrationer: Maria Brännhult och Stina Enghag, Region Jönköpings län

HÅLLBARHETSÅRET I KORTHET

Med hjälp av vårt hållbarhetsprogram för 2021–2025 tar vi nya kliv framåt för att bli ännu bättre – mot visionen För ett bra liv i en attraktiv region.

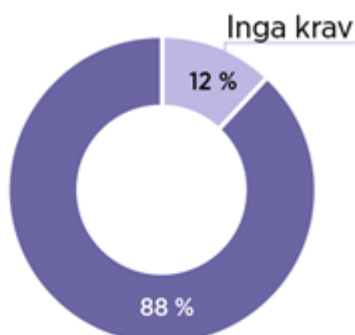

Jämställdhet ska genomsyra vår verksamhet ur alla aspekter och är en viktig del av vår personalpolitik.

1985

medarbetare deltog i utbildningsinsatser inom interkulturell hälsokommunikation och jämlik vård och hälsa.

Hållbarhetskrav i upphandlingar

Toppresultat i Sverige

Vi ligger i framkant när det gäller:

- Förtroende för vården
- Jämlik vård
- Ekologiska livsmedel
- Energieffektivitet

121 % egenfinansiering

2015-2025 ska vi egenfinansiera våra investeringar till minst 100 %

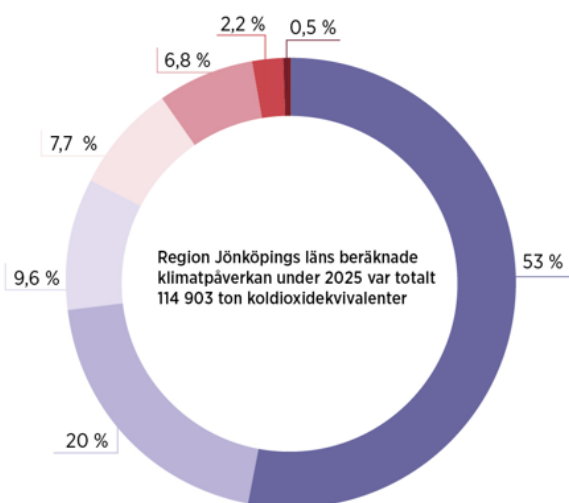
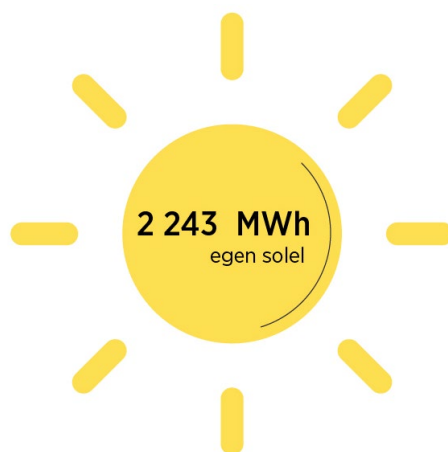

Klimatsmart busstrafik

100 % förnybar energi.

En

1 ton koldioxidekvivalenter motsvarar en 500 mil lång bilresa med bilsinbil.

38 %

Vi har minskat vår direkta klimatpåverkan med 38 % mellan 2019-2025.

- Inköp och resursförbrukning
- Kapitalplaceringar
- Transport och arbetspendling
- Fastigheter (drift och byggnation)
- Kollektivtrafik
- Naturbruk
- Flygplats (delägare 50 %)

81 %

Vi använder 81 % A/B-klassade material enligt Sunda Hus.

Våra träd gör skillnad

3000 träd på sjukhusområdena binder 2000 ton koldioxid varje år

271

laddplatser varav 78 är publika.

1635

möbler återanvändes

4,5 miljoner

sparades

258 m³

vatten använder Länssjukhuset Ryhov varje dag.

Det motsvarar cirka 1800 fyllda badkar.

SÅ HÄR ARBETAR VI MED HÅLLBAR UTVECKLING

Varje dag, året om, inom alla Region Jönköpings läns verksamheter arbetar vi för att nå en hållbar utveckling. Vi har redan kommit långt i vårt hållbarhetsarbete. I vårt hållbarhetsprogram för tar vi nya kliv för att bli ännu bättre.

Vad är hållbar utveckling?

En hållbar utveckling tillgodoser alla människors behov och mänskliga rättigheter idag, utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina. Den bygger på tre dimensioner – miljömässig, social och ekonomisk – som måste samverka för att vi ska nå långsiktig hållbarhet.

Ett miljömässigt hållbart samhälle innebär att ta ansvar för hur vi använder naturens resurser. Vi kan bidra genom att använda våra resurser klokt, minimera utsläpp till luft och vatten, bevara biologisk mångfald och arbeta för en hållbar konsumtion, produktion och samhällsplanering.

Ett socialt hållbart samhälle är ett jämställt och jämlikt samhälle där människor lever ett bra liv med god hälsa, utan orättfärdiga skillnader. Ett samhälle där människors lika värde står i centrum, vilket kräver att människor känner tillit och förtroende till varandra och är delaktiga i samhällsutvecklingen.

I ett ekonomiskt hållbart samhälle förvaltar och utvecklar vi mänskliga och materiella resurser på ett långsiktigt hållbart sätt. Vi arbetar för en varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk utveckling där varje generation bär kostnaderna för den service som den generationen beslutar om och själv konsumerar.

En långsiktigt hållbar utveckling kräver också att vi stärker vår beredskap och robusthet. Genom att använda resurser klokt, göra hållbara val och stärka självförsörjningsgraden bidrar vi till en stabil och motståndskraftig verksamhet som klarar framtida utmaningar.

Hållbarhet i länet – styrkor och utmaningar

Region Jönköpings län har goda förutsättningar för en hållbar utveckling. Länets strategiska läge i södra Sverige, starka samverkanskultur och engagerade civilsamhälle utgör en stabil grund för miljömässig, social och ekonomisk hållbarhet. Näringslivet präglas av entreprenörskap, en stark industriell bas och god innovationsförmåga. Natur- och kulturmiljöer bidrar till attraktivitet, livskvalitet och ekonomisk utveckling.

Samtidigt står länet inför flera utmaningar. Den demografiska utvecklingen innebär att färre ska försörja fler, med en växande andel äldre och minskande barnkullar, vilket påverkar kompetensförsörjning, välfärd och ekonomi. Skillnader i livsvillkor, hälsa, utbildningsnivå och tillgång till service mellan grupper och geografiska delar av länet utmanar den sociala hållbarheten.

Klimatförändringarna är en central hållbarhetsutmaning. Jönköpings läns koldioxidbudget visar att utsläppen behöver minska kraftigt för att nå målet om halverade utsläpp till 2030. Transportsektorn är den största utsläppskällan och länets roll som logistiknav ställer särskilda krav på omställning. Visionen om ett robust och fossilfritt plusenergilän är därför central för länets långsiktiga hållbarhet.

Region Jönköpings län har en viktig roll i hållbarhetsarbetet genom sin verksamhet, sin upphandling och sitt ansvar för regional utveckling. I följande avsnitt beskrivs de mest relevanta styrande dokumenten, verktygen och avgränsningarna för Region Jönköpings läns hållbarhetsarbete och hållbarhetsredovisning.

Hållbarhetsstyrning och uppföljning

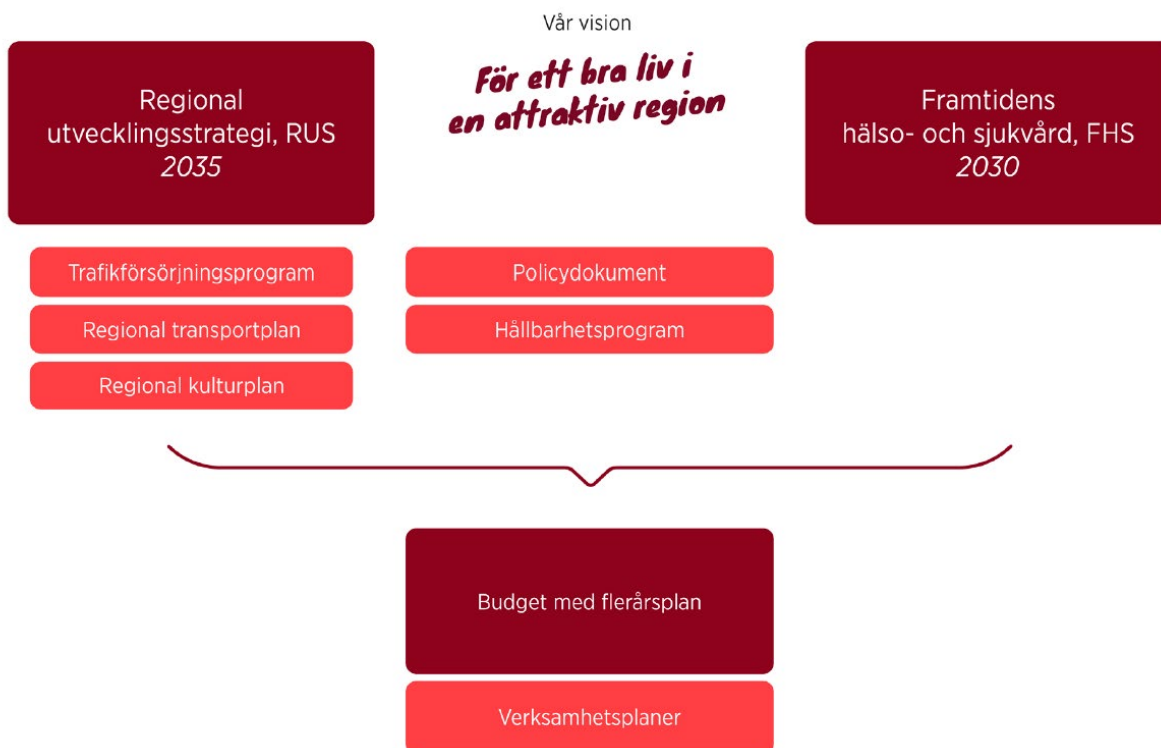
Styrande dokument och verktyg

Region Jönköpings läns budget med verksamhetsplan och flerårsplan är det övergripande styrdokumentet för Region Jönköpings läns uppdrag och innehåller vision, värderingar, strategiska mål och måttal. Hållbarhetsprogrammet är integrerat i budgeten och omfattar samtliga verksamheter som finansieras av Region Jönköpings län.

Uppföljning av hållbarhetsarbetet sker tertial- och årsvis inom ramen för ordinarie budget- och verksamhetsuppföljning. Hållbarhetsredovisningen är en del av årsredovisningen och bidrar till transparens kring Region Jönköpings läns arbete för hållbar utveckling.

Region Jönköpings län är certifierad enligt miljöledningssystemet ISO 14001, vilket säkerställer ett systematiskt arbete för att minska verksamhetens miljöpåverkan. Det finns etablerade rutiner för riskanalyser av betydande miljöaspekter samt för hantering av avvikelser och förbättringsförslag.

Ledningssystemet Kvalitet som strategi beskriver hur Region Jönköpings läns verksamheter leds, följs upp och utvecklas. En av ledningsstrategierna är Leder för hållbarhet, med syfte att skapa en socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbar verksamhet.

Figur 1 Hur styrdokument som antagits av Regionfullmäktige förhåller sig till och samspelar med varandra.

Region Jönköpings läns hållbarhetsarbete utgår från nationella och internationella åtaganden inom miljö, mänskliga rättigheter, jämlikhet och icke-diskriminering. Arbetet ska bedrivas i enlighet med FN:s barnkonvention och konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Region Jönköpings län har även undertecknat den uppdaterade CEMR-deklarationen (Council of European Municipalities and Regions), för jämställdhet på lokal och regional nivå.

Region Jönköpings län deltar aktivt i regional och nationell samverkan inom miljö och social hållbarhet, bland annat genom länets klimatråd, Forum för social hållbarhet samt samverkan kopplad till Agenda 2030. Samverkan med andra offentliga aktörer, organisationer och nätverk bidrar till att stärka genomförandet av hållbarhetsarbetet och hanteringen av gemensamma samhällsutmaningar.

Organisation och ansvar för hållbarhetsprogram och hållbarhetsredovisning

Hållbarhetsprogrammet och hållbarhetsredovisningen omfattar hela Region Jönköpings läns verksamhet. Genom ägardirektiv verkar Region Jönköpings län för att hel- och delägda bolag tillämpar relevanta delar av hållbarhetsprogrammet.

Regionfullmäktige är Region Jönköpings läns högsta beslutande organ och fastställer hållbarhetsprogram samt årsredovisning inklusive hållbarhetsredovisning. Medel för genomförandet av hållbarhetsprogrammet avsätts inom ramen för budget och verksamhetsplan med flerårsplan. Regionstyrelsen ansvarar för att besluten verkställs samt för uppföljning och återrapportering till regionfullmäktige.

För hållbarhetsprogrammet finns en styrgrupp för hållbar utveckling. Styrgruppen har till uppgift att leda, samordna och följa upp hållbarhetsarbetet i organisationen i syfte att uppnå strategiska mål och främja en kultur av hållbarhet.

Väsentlighetsanalys

Hållbarhetsprogrammets uppdrag och mål för perioden 2021-2025 har tagits fram utifrån en gapanalys med utgångspunkt i Region Jönköpings läns tidigare hållbarhetsprogram samt i globala, nationella och regionala mål, strategier och åtgärdsprogram.

Samtliga verksamheter inom Region Jönköpings län har haft möjlighet att bidra med synpunkter och förslag på programmets inriktning och mål genom workshops och dialoger. Det reviderade hållbarhetsprogrammet har även varit föremål för intern remiss, där verksamheterna haft möjlighet att yttra sig.

Arbetet har följts av en parlamentarisk referensgrupp med representanter från samtliga partier i regionfullmäktige, som vid flera tillfällen bidragit med inspel kring prioriteringar och ambitionsnivåer.

Under 2025 har ett nytt hållbarhetsprogram för perioden 2026–2035 tagits fram.

Intressenter

Region Jönköpings län har löpande dialog med sina intressenter i hållbarhetsrelaterade frågor och samverkar med länets kommuner, myndigheter, civilsamhälle och näringsliv. Intressenternas synpunkter beaktas vid framtagande av planer och program. Nedan beskrivs Region Jönköpings läns viktigaste intressenter och de hållbarhetsfrågor som de bedömer som mest betydelsefulla.

Invånare efterfrågar bra, tillgängliga och säkra hälso- och sjukvårdstjänster, en väl fungerande kollektivtrafik, ett brett kulturutbud samt att deras rättigheter tillgodoses.

Medarbetare vill att Region Jönköpings län är en attraktiv och hälsofrämjande arbetsgivare med goda arbetsförhållanden.

Politiker vill, i rollen som uppdragsgivare och ansvariga, att verksamheten utvecklas väl och är attraktiv samt att det finns goda beslutsunderlag för länets utveckling.

Studerande efterfrågar utbildningar som skapar goda förutsättningar för framtiden samt hälsofrämjande studie- och arbetsmiljöer.

Leverantörer vill att Region Jönköpings län är en ansvarsfull upphandlare med tydliga krav i upphandlingar och avtal samt en konstruktiv dialog.

Samarbetspartners förväntar sig att Region Jönköpings län tar en aktiv roll i arbetet för hållbar utveckling och deltar i gemensamma satsningar inom och utanför länet.

Framgångsfaktorer för hållbar utveckling

Utifrån intressentdialoger och väsentlighetsanalys har fyra framgångsfaktorer identifierats för hållbarhetsprogrammet 2021–2025:

1. Vi är till för alla

Region Jönköpings län ska vara en socialt hållbar organisation där människors lika värde, jämlikhet, jämställdhet och delaktighet står i centrum.

2. Vi är klimatsmarta

Region Jönköpings län ska minska sin klimatpåverkan, anpassa verksamheten till ett förändrat klimat och bidra till utvecklingen av ett klimatsmart och fossilfritt plusenergilän.

3. Vi bidrar till en sund livsmiljö

Region Jönköpings län ska verka för att verksamheten inte ger upphov till negativa miljö- och hälsoeffekter genom ansvarsfulla val av varor, kemiska produkter, livsmedel och läkemedel samt genom att främja goda inom- och utomhusmiljöer.

4. Vi använder våra resurser klokt

Region Jönköpings län ska använda naturresurser och ekonomiska resurser effektivt och hållbart, bland annat genom cirkulära lösningar, minskad resursförbrukning, minskat avfall och hållbara investeringar.

Agenda 2030

Region Jönköpings läns hållbarhetsarbete utgår från Agenda 2030 och de 17 globala målen för hållbar utveckling som FN:s medlemsländer har antagit, se figur 2.

I avsnittet Hållbarhetsarbetet 2025 redovisas i inledningen av respektive framgångsfaktor vilka globala mål som Region Jönköpings län främst bidrar till.

Figur 2 Illustration av de globala målen.

NATIONELLA JÄMFÖRELSE

Olika nationella jämförelser görs med syfte att jämföra information om kvalitet, resultat och kostnader inom områden som regioner ansvarar för. Jämförelser stimulerar till att lära av varandra, förbättra kvaliteten och effektivisera verksamheten.

I 2025 års rapport från Sveriges kommuner och regioner (SKR) kring miljöarbetet i Sveriges regioner jämförs sex områden, som baseras på utfallet för 2024. Det här är Region Jönköpings läns placering bland landets 21 regioner. Värdet inom parentes anger placering föregående år:

- Energianvändning per lokalyta, plats 1 (1)
- Ekologiska livsmedel, mätt som ekonomiskt värde, plats 1 (1)
- Medicinska gasers klimatpåverkan, plats 8 (5)
- Antibiotikaförskrivning, plats 3 (4)¹
- Avfallshantering, plats 8 (13)
- Förnybara drivmedel i kollektivtrafiken, plats 15 (14)

Vid en sammanvägning av samtliga sex indikatorer har Region Jönköpings län placerat sig på första plats fem av de senaste sex åren och på andra plats ett år (2022).

På webbplatsen Kolada (jämföraren) publicerar SKR årligen ett stort antal nationella jämförelser. Nedan redovisas exempel på indikatorer som rör social och ekonomisk hållbarhet:

- Soliditet exklusive ansvarsförbindelsen (eget kapital dividerat med totala tillgångar), plats 2 (1).
- Strukturjusterad hälso- och sjukvårdskostnad, kr/invånare (kostnadsnivån för hälso- och sjukvård sedan hänsyn tagits till kostnadspåverkande faktorer som regionen inte kan påverka, bland annat befolkningens ålderssammansättning m.m.), plats 6 (5).
- Hälso- och sjukvårdsbarometern för 2025 visar att 76 % av kvinnorna och 78 % av männen i Jönköpings län har stort förtroende för sjukvården som helhet. Samlat resultat är 77 %, plats 1 (1).
- Hälso- och sjukvårdsbarometern för 2025 visar att 65 % av kvinnorna och 70 % av männen uppfattar att vården ges på lika villkor. Samlat resultat är 69 %, plats 1 (1).
- Andel heltidsarbetande månadsavlönade, enligt SKR:s personalstatistik, plats 21 (21). (uppgift från 2024)

Som framgår ovan ligger Region Jönköpings län i framkant inom flera av de nationella jämförelserna inom social och ekonomisk hållbarhet. Vi har även utmaningar, till exempel när

---

¹ Enligt uppdaterad data från E-hälsomyndigheten om uthämtade antibiotikarecept på våra apotek, hamnade Jönköping på plats 2, år 2025.

det kommer till andelen som arbetar heltid som är en viktig fråga att arbeta med både utifrån jämställdhet och kompetensförsörjning.

HÅLLBARHETSARBETET 2025

Region Jönköpings läns hållbarhetsprogram visar hur vår organisation ska arbeta för att bidra till Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling. Uppdragen i hållbarhetsprogrammet visar hur vi ska arbeta för att på ett långsiktigt sätt nå vår vision *För ett bra liv i en attraktiv region*.

Hållbarhetsprogrammet 2021–2025 utgår från våra fyra framgångsfaktorer:

- Vi är till för alla
- Vi är klimatsmarta
- Vi bidrar till en sund livsmiljö
- Vi använder våra resurser klokt

Programmet innehåller 11 mål, 45 delmål och 65 prioriterade åtgärder som riktar in sig på områden där vi har störst möjlighet att göra skillnad - i vår egen verksamhet, som samhällsaktör, som finansiär och som delägare i bolag.

I detta avsnitt redovisas hur vi ligger till i förhållande till våra mål och delmål. Vi lyfter även fram konkreta exempel på goda initiativ som har gjorts under året som visar hur vi skapar en mer hållbar region.

Figur 3. Framsidan av Hållbarhetsprogram 2021–2025.

Vi är till för alla – Så här gick det 2025

Verksamhetsstyrning – jämlikhet, jämställdhet och normmedvetenhet

Delmål: Ett jämlikhets- och jämställdhetsperspektiv ska ingå i analyser, resursfördelning och beslutsfattande i organisationens verksamheter och projekt.

I januari 2025 beslöt regionstyrelsen att underteckna den uppdaterade europeiska deklARATIONEN för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå (CEMR-deklARATIONEN). Under 2026 kommer en regional handlingsplan att tas fram med utgångspunkt från denna uppdatering.

Under året har ett övergripande strategiskt utvecklingsarbete med jämställdhetsintegrering påbörjats, genom att Region Jönköpings län deltar i SKR:s utbildningsprogram Modellkoncept för jämställdhet 2025-2027. Konceptet ger verktyg och stöd för att integrera jämställdhet i styrning och ledning, med syfte att höja kvaliteten på välfärdstjänsterna och säkerställa en rättvis resursfördelning. I juni 2025 tillsattes en regional samordnare som leder jämställdhetsarbetet tillsammans med en arbetsgrupp, med utgångspunkt från Modellkoncept för jämställdhet. Det långsiktiga målet är att all verksamhet i Region Jönköpings län ska vara jämställdhetsintegrerad. Under året fattades beslut om två utvecklingsområden för 2026: jämställd upphandling och (o)jämställdhet i hälsa och vård. Arbete pågår för att göra olika mallar/stödmaterial jämställdhetsintegrerade. Ytterligare insatser för jämställdhetsintegrering kommer att göras inom områden som kontinuerlig kompetensutveckling samt stöd till handläggare och utredare.

För barnrättsarbetet är det övergripande målet att kunskap om barn och ungas rättigheter ska hållas levande och utvecklas inom alla delar av vår organisation. I det årliga barnbokslutet redovisas aktiviteter från hälso- och sjukvården, Länstrafiken samt utbildning- och kultursektorn. Syftet med rapporten är att ge en bild av verksamheterna ur ett barnrättsperspektiv.

Inom Region Jönköpings län finns ca 260 barnrättsombud. Genom att ha barnrättsombud på samtliga enheter i Region Jönköpings läns alla verksamheter kommer barnets bästa att ständigt finnas som ett medvetet perspektiv i arbetet. För att förstärka arbetet med och för barnrättsombuden finns två resurspersoner på vardera 20 procents arbetstid.

Delmål: Samtliga medarbetare ska ha kunskap om vad normmedvetenhet och ickediskriminering innebär i praktiken.

För att uppnå delmålet om att alla medarbetare ska ha kunskap om normmedvetenhet och ickediskriminering har Region Jönköpings län genomfört flera strukturerade kompetensinsatser under året.

Utbildningar i normmedvetenhet och ickediskriminering erbjuds löpande och ingår i återkommande utbildningsinsatser för utvalda målgrupper, såsom nya etikråd och utlandsutbildade läkare.

Det digitala kunskapsstödet för jämlik verksamhet ger vägledning i hur normmedvetenhet och i diskrimineringslagens sju diskrimineringsgrunder omsätts i det dagliga arbetet.

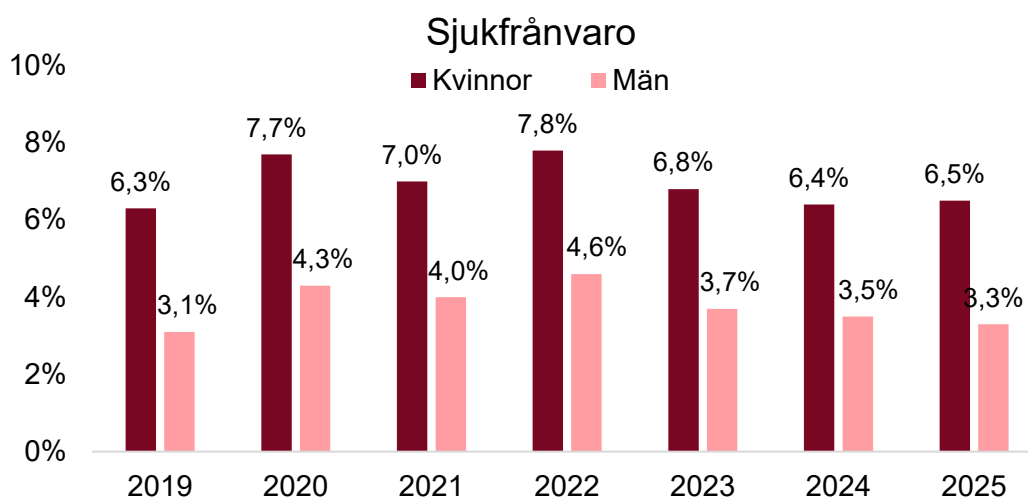
Kunskapsstödet togs fram 2024. Det behövs fortsatta insatser för att det ska bli känt och ge önskad nytta inom organisationen.

Inom arbetet med hbtqi-frågor (homosexuella, bisexuella, trans-, queer och intersex-personer) genomgick sex verksamheter hbtqi-diplomering under 2025. Fyra verksamheter genomförde omdiplomering. Kompletterande utbildningar har genomförts för nyanställda vid redan diplomerade verksamheter.

Under året har även föreläsningar om hbtqi hållits för grupper inom både kommuner och Region Jönköpings län samt för folkhögskolor och för grupper av AT-läkare. Ett aktivt deltagande med olika aktiviteter genomfördes i samband med Jönköpings Pride, Kärleksveckan i Eksjö, Jämlikhets- och kärleksveckan i Nässjö samt Tranås regnbågsvecka.

Inkluderande, hälsofrämjande och attraktiv arbetsplats

Delmål: Sjukfrånvaron ska vara låg och skillnaden i sjukfrånvaro mellan kön och yrkeskategori ska minska.

Figur 4 Genomsnittlig sjukfrånvaro för kvinnor och män i Region Jönköpings län.

Figur 4 visar den könsuppdelade genomsnittliga sjukfrånvaron för 2025. Den totala sjukfrånvaron i Region Jönköpings län uppgick till 5,8 procent och var oförändrad jämfört med 2024. Sjukfrånvaron är fortsatt högre bland kvinnor än bland män.

Vi är en socialt hållbar organisation, med människors lika värde i centrum. Vi bedriver en jämlik verksamhet med ett gott bemötande och är en del av en samhällsutveckling där länets invånare och patienter samt våra medarbetare upplever tillit, förtroende och delaktighet.

Region Jönköpings län bedriver ett systematiskt och hälsofrämjande arbetsmiljöarbete. Det omfattar både förebyggande arbete med arbetsmiljörisiker och ett ökat fokus på så kallade friskfaktorer. Friskfaktorer är organisatoriska förutsättningar som forskning visar bidrar till att medarbetare och chefer mår bra, utvecklas, presterar och trivs över tid.

Arbetet med friskfaktorer sker i dag främst på arbetsplatsnivå som en del av det ordinarie arbetsmiljöarbetet. För chefer handlar det om att skapa bättre förutsättningar att leda, prioritera och vara tydliga i vardagen. För medarbetare bidrar arbetet till ökad delaktighet, tydlighet och stärka relationer med kollegor och chef. Under 2026 fortsätter utvecklingen av arbetet, med målet att det successivt ska omfatta fler delar av organisationen.

Efter pandemiåren, då sjukfrånvaron låg på en högre nivå, har den minskat och stabiliserats. År 2025 uppgick sjukfrånvaron till 5,8 procent, jämfört med 5,6 procent år 2019, före pandemin. Kvinnor har fortsatt högre sjukfrånvaro än män.

En viktig del i det fortsatta arbetet är att förstå hur arbetsmiljö och organisatoriska förutsättningar påverkar dessa skillnader och hur de kan minska över tid. Utvecklingen sammanfaller med ett mer systematiskt och hälsofrämjande arbetsmiljöarbete där friskfaktorerna är en central del.

Delmål: Trakasserier, kränkande särbehandling eller könsrelaterat våld i arbetslivet ska inte förekomma. Alla medarbetare ska uppleva att de har lika rättigheter, möjligheter och

skyldigheter – oberoende av kön, ålder, religion, etnisk tillhörighet, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller könsidentitet och könsuttryck.

Region Jönköpings län arbetar aktivt för att förebygga kränkande särbehandling och för att främja lika rättigheter och möjligheter i enlighet med diskrimineringslagen. Verksamheterna har tillgång till gemensamt stödmaterial som används i dialog mellan chefer och medarbetare, bland annat genom särskilda arbetsmiljöronder med fokus på lika rättigheter och möjligheter.

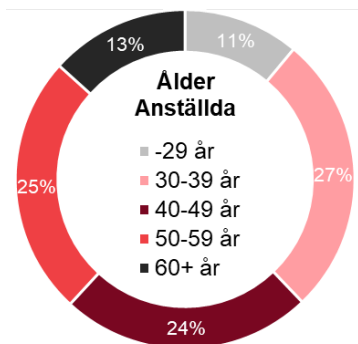
Det finns även digitala hjälpmedel som stärker tillgänglighet och inkludering för personer med funktionsnedsättning.

Som en del av arbetsmiljöarbetet ställer chefer varje år en fråga till sina medarbetare om de har varit utsatta för våld i nära relation. Även om detta inte är direkt kopplat till arbetet bygger arbetssättet på kunskapen om att arbetsliv och privatliv hänger samman och kan påverka hälsa och arbetsförmåga. Vid behov kan medarbetare få stöd och hänvisning vidare till relevanta myndigheter eller interna kontaktpersoner.

Uppföljningen visar en svag men positiv utveckling. I medarbetarundersökningen har andelen medarbetare som uppger att de varit utsatta för intern kränkande särbehandling minskat från 6,0 procent år 2024 till 5,3 procent år 2025. Andelen som uppger utsatthet för externt hot och våld har under samma period minskat från 8,0 procent till 7,1 procent.

Trots förbättringen fortsätter arbetet. Region Jönköpings län har nolltolerans mot kränkande särbehandling samt hot och våld.

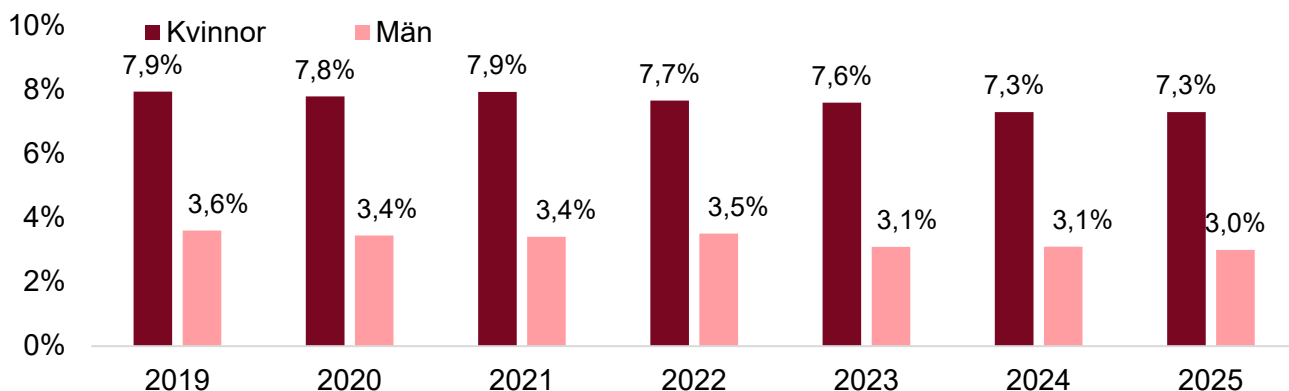
Antal månadsavlönade anställda uppgick till 11 812 personer 2025. I figur 5 och 6 presenteras en översikt av ålders- och könsfördelningen bland medarbetare samt fördelningen mellan olika organisatoriska roller i Region Jönköpings län. Jämfört med föregående år har det totala antalet anställda ökat med 83 personer. Ökningen avser tillsvidareanställningar, medan antalet visstidsanställda har minskat något. Könsfördelningen och åldersstrukturen är i huvudsak oförändrade jämfört med föregående år.

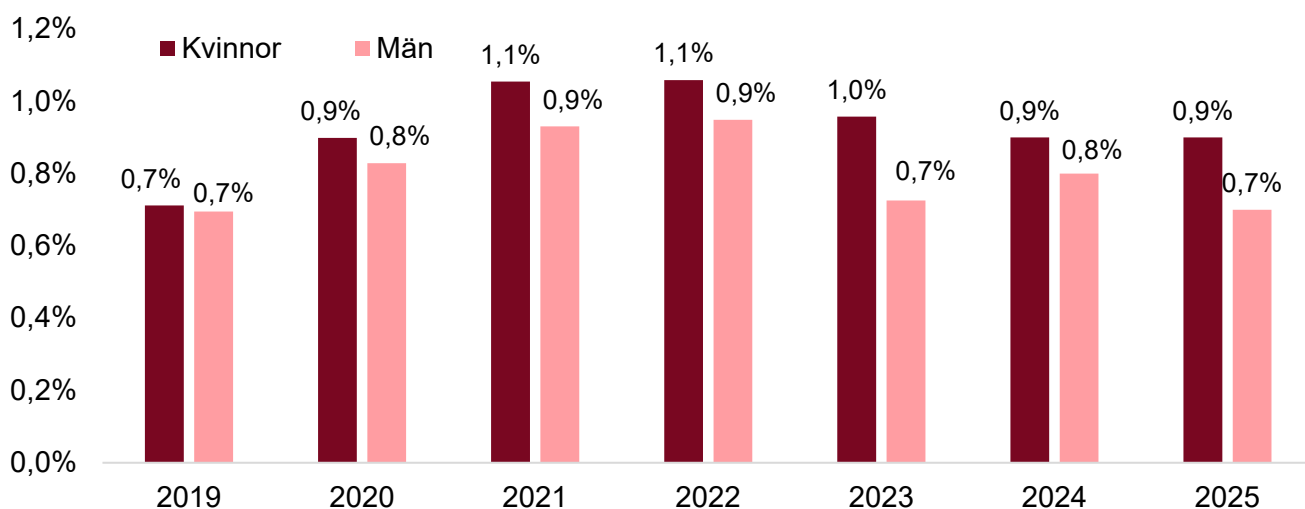
Figur 5 Ålder – anställda i Region Jönköpings län 2025.

Figur 6 Könsfördelning för anställda, regionstyrelse, ledningsgrupp, direktörer, verksamhetschefer samt första linjens chef i Region Jönköpings län 2025. Andel kvinnor/män på chefsbefattningar per antal anställda kvinnor/män uppgår till 4,9 % respektive 6,5 %. Det innebär att det finns en överrepresentation av manliga chefer.

Figur 7 Genomsnittlig frånvaro till följd av föräldraledighet för kvinnor och män i Region Jönköpings län.

Figur 8 Genomsnittlig frånvaro till följd av vård av sjukt barn för kvinnor och män i Region Jönköpings län.

I figur 7 och 8 redovisas könsuppdelad frånvaro till följd av föräldraledighet och vård av sjukt barn (VAB). Frånvaron på grund av både föräldraledighet och VAB är oförändrad för kvinnor

jämfört med föregående år, medan den har minskat för män. Det har bidragit till att skillnaderna åter ökat mellan könen.

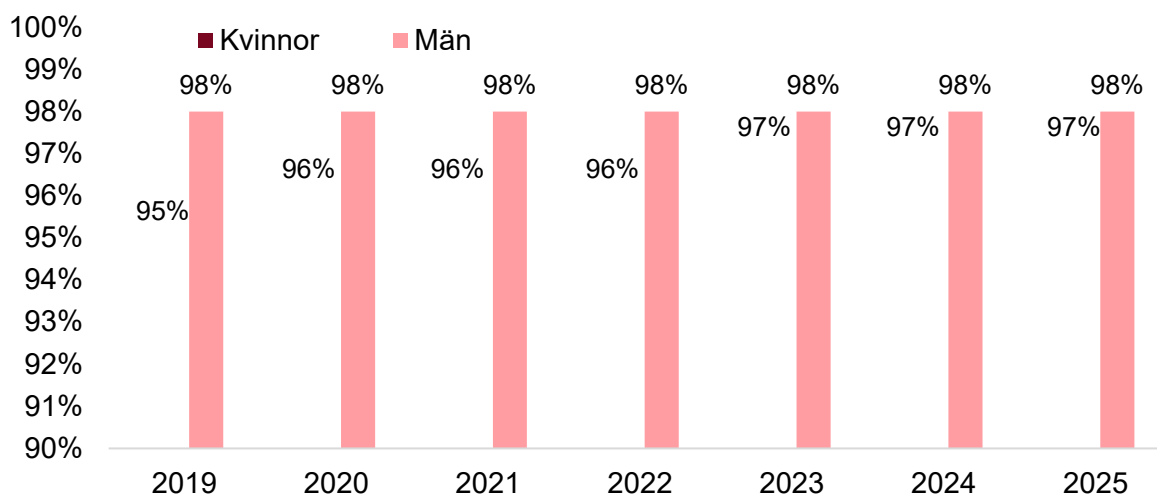
Delmål: Alla medarbetare ska ha likvärdiga möjligheter till kompetensutveckling utifrån verksamhetens behov och medarbetarens uppdrag, oavsett yrkeskategori. Alla medarbetare ska uppleva att de är delaktiga i sin arbetsplats utveckling.

Medarbetarundersökningen 2025 visar att många medarbetare upplever att deras kompetens tas tillvara och att de får möjlighet att lära nytt och utvecklas i det dagliga arbetet. Upplevelsen av att den egna kompetensen tas tillvara uppgår till cirka 76 och möjligheten att lära nytt och utvecklas till cirka 79 på en 100-gradig skala. Resultaten ligger på relativt goda nivåer och är marginellt oförändrade jämfört med föregående år.

Resultaten visar också att kvinnor i något högre grad än män upplever att deras kompetens tas tillvara och att de får möjlighet att utvecklas, även om nivåerna för kvinnor och män ligger nära varandra.

Tillsammans med resultaten för delaktighet och inflytande ger detta en samlad bild av hur kompetensutveckling och möjligheten att påverka hänger ihop i vardagen. Samtidigt finns ett fortsatt behov av att arbeta med dessa frågor för att stärka delaktighet och säkerställa likvärdiga förutsättningar för kompetensutveckling i hela organisationen.

Delmål: Heltidsarbete ska vara norm, deltidsarbete en möjlighet.

Figur 9 Genomsnittlig tjänstgöringsgrad för kvinnor och män i Region Jönköpings län.

Av deltidsanställda medarbetare är fortfarande den övervägande andelen kvinnor, se figur 9. Den genomsnittliga tjänstgöringsgraden för kvinnor har ökat med två procentenheter sedan 2015 och andelen kvinnor med heltidsanställning har ökat med tio procentenheter sedan 2015. En åtgärd för att främja heltid som norm har varit arbetsplatsernas strävan efter att nyanställningar ska utgå från heltid.

Samhällsutveckling

Delmål: Tillgänglighet ska vara ett prioriterat utvecklingsområde utifrån flera perspektiv – information och kommunikation, verksamhet och lokaler.

Myndigheten för delaktighet (MFD) följer årligen upp regioners och kommuners arbete med funktionshinder och tillgänglighet. I den senaste bedömningen fick Region Jönköpings län 21 av 41 möjliga poäng.

Resultatet visar behov av att stärka mål, styrning och systematik i funktionshindersarbetet. En mer sammanhållen och strategisk plan för att integrera tillgänglighetsperspektivet i hela organisationen behöver utvecklas.

Under året har flera insatser genomförts för att stärka tillgängligheten till information och vård, särskilt för grupper med ökad risk för ojämlik hälsa. Riktad hälsokommunikation har genomförts, bland annat kopplats till vaccinationer och hälsofrämjande insatser.

En hälsobroschyr har tagits fram för att öka förståelsen och tillgängligheten till hälsoinformation.

Delmål: Genomförandet och utvecklingen av våra tjänster och verksamheter ska ske i samverkan med dem vi är till för, med hänsyn till deras erfarenheter och upplevelser.

Arbetet med att stärka invånares delaktighet har fortsatt inom flera verksamhetsområden. Inom barnhälsovården används bildstöd via 1177 och anpassade kallelser för att öka barns förståelse och delaktighet i hälsobesök. En uppföljande enkät bland fyra- och femåringar visar positiva resultat: en stor majoritet upplever att de blir lyssnade på och känner sig delaktiga i besöken.

Inom utbildningsverksamheten tas elevernas perspektiv tillvara i utvecklingsarbetet, bland annat genom strukturerade dialoger om studiero, undervisning och lärmiljö.

Arbetet med nationella minoriteters rättigheter har fortsatt genom samråd, nätverkssamverkan och insatser för att synliggöra språk och kultur. En översyn av interna strukturer och arbetsätt har påbörjats för att stärka efterlevnaden av lagkraven.

Riktad hälsokommunikation och hälsofrämjande gruppinsatser har genomförts i hela länet, med särskilt fokus på grupper med ökad risk för ojämlik hälsa. Uppföljningar visar att en majoritet av deltagarna upplever ökad motivation att förändra levnadsvanor, vilket indikerar stärkt egenmakt och ökad hälsolitteracitet.

Samverkan med patientföreningar och civilsamhället har stärkts genom dialogmöten, nätverk och patientrepresentation i läns gemensamma programområden och arbetsgrupper. Personer med egen erfarenhet anlitas i ökande utsträckning i utvecklingsarbete och som föreläsare. Mötesplatsen Hjärtats hus har fortsatt att utvecklas som arena för stöd och samskapande.

Digitala tjänster bidrar också till ökad delaktighet. I den senaste kundundersökningen uppgav över 80 procent av invånarna att 1177 journal stärker deras upplevelse av delaktighet i den egna vården.

Sammantaget visar insatserna att samverkan och invånarinvolvning är en integrerad del av utvecklingsarbetet. Arbetet behöver fortsatt utvecklas för att säkerställa systematik och bredd i hela organisationen.

Delmål: Verksamheter och arbetsplatser ska aktivt främja integration och inkludering utifrån ett mångfaldsperspektiv.

Under året har kompetenshöjande insatser genomförts för att stärka verksamheternas förmåga att arbeta inkluderande och interkulturellt.

Utbildningar och stöd inom interkulturell hälsokommunikation, hälsolitteracitet och inkluderande bemötande i vården har erbjudits både i Region Jönköpings län och länets kommuner. Syftet har varit att bidra till mer hälsolitterata organisationer och en vård som bättre når grupper som idag riskerar att hamna utanför. Totalt har närmare 2 000 medarbetare deltagit i utbildningar, föreläsningar och workshops under året. Uppföljningar visar hög nöjdhet och att insatserna bidragit till ny kunskap samt initiativ till förändrade arbetssätt.

Teamet har även bidragit till riktade folkhälsoinsatser genom att förstärka Region Jönköpings läns HPV-kampanj i samverkan med kvinnohälsovården. Detta har skett genom besök på fem SFI-verksamheter och två kvinnoföreningar och återkoppling på kallelsetext för självprovtagning. Teamet har även samarbetat med det kommunala bostadsbolaget Vätterhem i Jönköpings kommun genom produktion av reportage och informationsmaterial till boendemagasinet och digitala informationsskärmar i prioriterade bostadsområden.

Under året arrangerades även en länskonferens på temat Familjens roll för hälsa och integration. Konferensen samlade brett deltagande och utvärderingar visar på hög uppskattning och relevans.

Gott exempel: Samskapande viktigt när digitala tjänster utvecklas

Invånarinvolvering och samskapande vid utveckling av digitala tjänster är ett prioriterat område för Region Jönköpings län. Under 2025 har en permanent digital invånarpanel etablerats för att snabbt nå ut till samt samskapa och ha en direkt dialog med invånare. Panelen består av drygt 100 länsinvånare i olika åldrar från länets alla 13 kommuner. Panelen är rekryterad för att hjälpa till i större strategiska frågor som rör utveckling och förbättring av digitala tjänster och verksamheter.

Utöver panelen används flera andra metoder för att involvera och samskapa med invånare i utvecklingen av digitala tjänster. Bland annat har invånare med olika bakgrund och erfarenhet genomfört användningstester för att utvärdera digitala kallelser. I förstudien om Ingångar till vården har en invånarundersökning gjorts med 200 svarande. En annan större insats har gjorts av Region Jönköpings län inom det nationella projektet Sammanhållen planering på 1177. Länsprojektet har genomfört workshops med invånare, närstående och medarbetare för att inventera behov och ta fram en nyttokalkyl som visar på kostnader och besparingar i form av tidsvinster och andra nyttor som inte värderas i pengar.

Vi är klimatsmarta – Så här gick det 2025

Klimatpåverkan

Region Jönköpings län redovisar sedan 2018 sin klimatpåverkan i enlighet med Greenhouse Gas Protocol i en särskild klimatredovisning.

Delmål: Vi ska minska vår klimatpåverkan från direkt påverkbara utsläpp med minst 25 % till år 2025 jämfört med 2019. Med det menar vi utsläpp i Scope 1 och 2 enligt Greenhouse Gas Protocol.

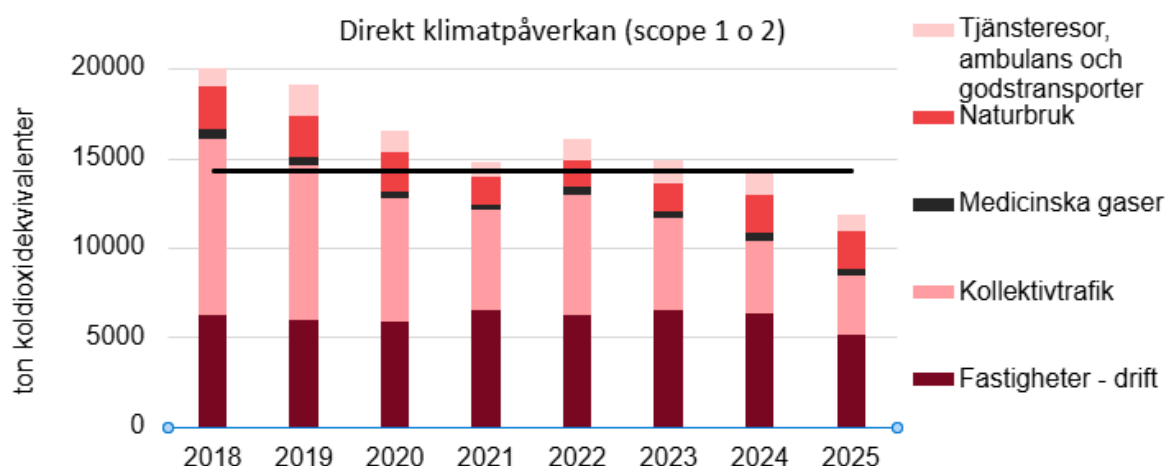
FAKTA – Klimatberäkningar

Greenhouse Gas Protocol (GHGP) är den internationellt mest vedertagna beräknings- och redovisningsstandarden för klimatberäkningar. Genom att dela in utsläppen i olika scope ges en tydlig bild av vilka utsläpp som är direkta och indirekta.

Scope 1: Direkta utsläpp som verksamheten har kontroll över, t.ex. utsläpp från bränslen i fordon.

Scope 2: Indirekta utsläpp som uppstår vid produktion av inköpt el, fjärrvärme och fjärrkyla.

Scope 3: Övriga indirekta utsläpp som bland annat uppstår från inköp av varor och tjänster, ny- och ombyggnation samt kapitalförvaltning.

Figur 10 Direkt klimatpåverkan i enlighet med Greenhouse Gas Protocol (GHG-protokollet) inom scope 1 och 2.

Direkta utsläpp (scope 1 och 2) uppgick sammantaget till ca 11 857 ton koldioxidekvivalenter. Det är en minskning med 16 % jämfört med 2024 och en minskning med 38 % jämfört med 2019, se figur 10. Det vill säga 2025 års mål om 25 % minskning nåddes redan 2024. Den största orsaken till minskningen för 2025 beror inte på effektiviseringar inom Region Jönköpings län, utan att elproduktionen har blivit renare i den nordiska elmixen (vilket

avspeglas i beräkningarna för så kallade platsbaserade utsläpp). Det har påverkat resultatet positivt både för fastighetsdriften och kollektivtrafiken. Region Jönköpings län har dessutom gjort ett aktivt val av förnybar el som är märkt med Bra miljöval, vilket ger effekt i beräkningar av så kallade marknadsbaserade utsläpp.

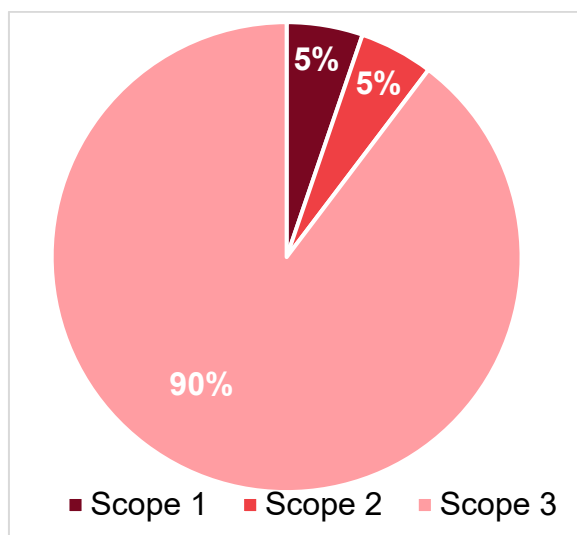
Även om vi har minskat våra direkta utsläpp med i snitt 6 % per år, visar länets koldioxidbudget att vi behöver öka takten. Från 2026 behöver utsläppen i länet minska med 21,5 % per år för att ligga helt i linje med Parisavtalet. I arbetet med länets koldioxidbudget behöver dock prioriteringar av samhällsviktig verksamhet göras, vilket gör det extra utmanande att hålla takten.

Vi har även en betydande klimatpåverkan från utsläpp som vi kan påverka indirekt (scope 3) som byggnationer, materialanvändning, livsmedel, varutransporter, arbetspendling och kapitalförvaltning. Det har i hållbarhetsprogrammet slagits fast att även denna klimatpåverkan behöver minska betydligt.

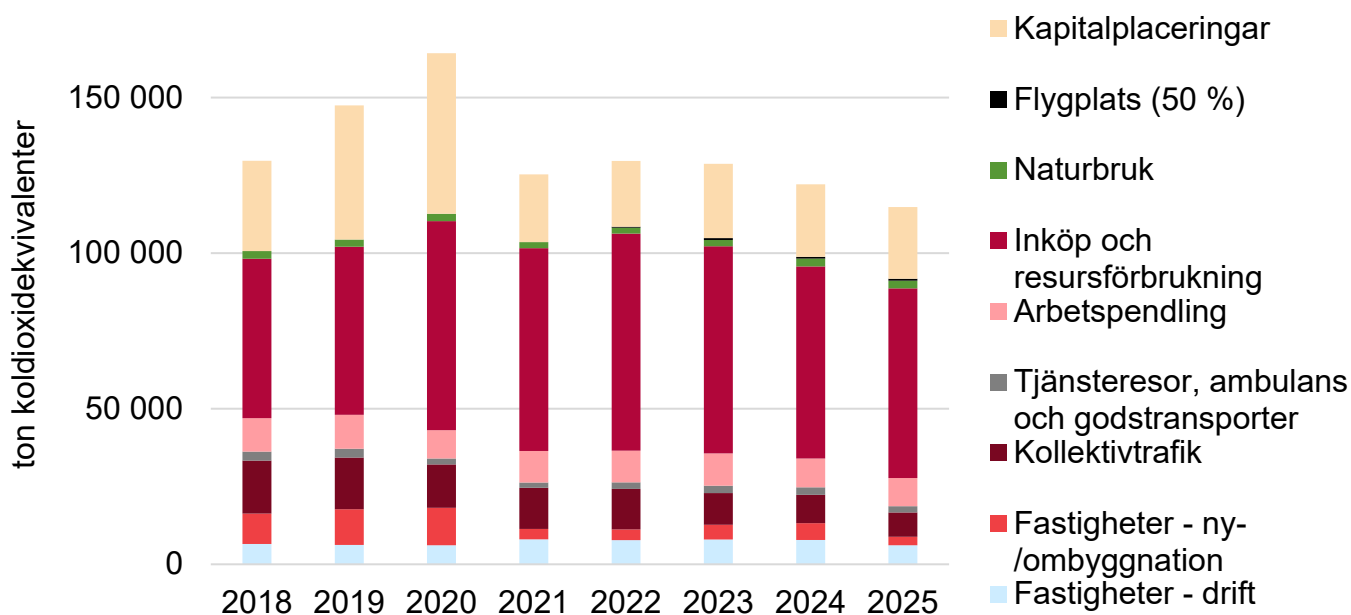
Den totala klimatpåverkan uppgick 2025 till cirka 114 903 ton koldioxidekvivalenter (varav 90 % kopplas till scope 3, se figur 11). Det är en minskning med 6 % från föregående år och en minskning med 22 % jämfört med 2019, se figur 12.

1 ton CO₂e = En 500 mil lång bilresa med bensinbil (t.ex. Stockholm-Rom tur och retur)

Figur 11 Andel av total klimatpåverkan inom respektive scope. Där delar av utsläppen inom scope 3 baseras på schabloner.

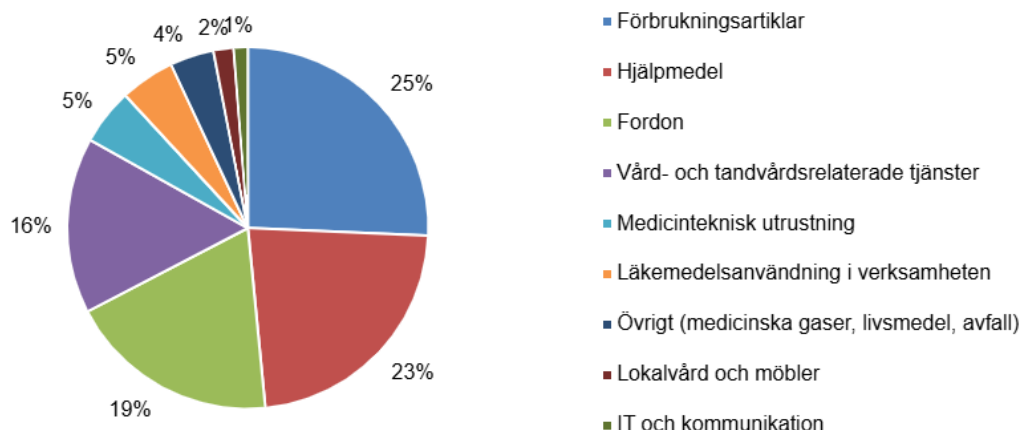
Figur 12 Total klimatpåverkan i enlighet med Greenhouse Gas Protocol (GHG-protokollet) inom scope 1, 2 och 3².

Exempel på större förändringar jämfört med föregående år är:

- Emissionsfaktorn för den nordiska elmixen har justerats, vilket påverkar fastighetsdriften positivt med en minskning på 22 %. Utsläppen från kollektivtrafiken minskade med 15 %.
- Utsläppen beräknas delvis utifrån upparbetad budget i olika byggnadsprojekt. Utsläppen från ny- och ombyggnationer har totalt sett halverats sedan 2024.
- På grund av byte av leverantör för kapitalplaceringar har 2024 års värde för scope 3 tillämpats. Därmed ingen större mätbar förändring.

I figur 13 visas hur den totala klimatpåverkan fördelas mellan olika delposter för inköp och resursförbrukning. Som framgår av figuren dominerar utsläppen till följd av inköp av förbrukningsartiklar, hjälpmedel, fordon samt vård- och tandvårdsrelaterade tjänster som tillsammans utgör 83 % av klimatpåverkan i posten inköp och resursförbrukning. Det finns dock stor osäkerhet i dessa beräkningar.

² Region Jönköpings län är delägare i flygplatsen till 50 %.

Figur 13 Fördelning (andel) av klimatpåverkan från olika delar i posten Inköp och resursförbrukning i figur 12.

Klimatanpassning

Delmål: 2022 har vi tagit fram handlingsplaner för de mest betydande klimatriskerna för vår verksamhet utifrån riskbedömning i vår klimatanpassningsplan.

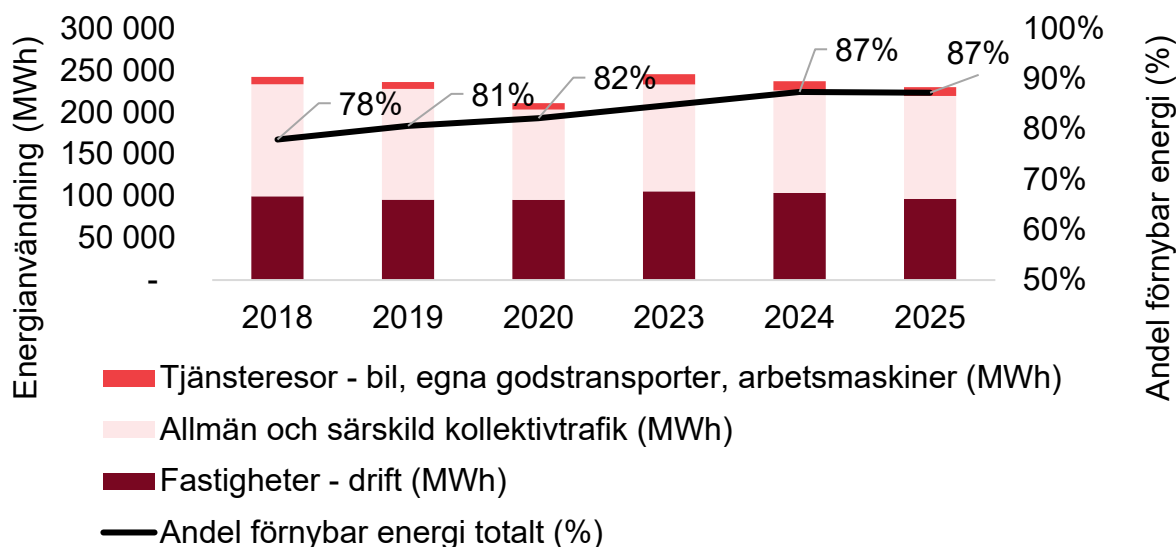
Flera klimatförändringar påverkar vår verksamhet. Mer frekventa och långvariga värmeböljor ökar exempelvis risken för hälsoproblem och dödsfall. Intensiv nederbörd kan överbelasta dagvattensystem, orsaka översvämningar och leda till avbrott i verksamheten samt skador på byggnader och infrastruktur. Längre perioder av torka och förändringar i grundvattennivåer kan påverka tillgången på rent vatten och jordbruk.

Nya och förändrade infektioner kan bli vanligare, som t.ex. fästingburen hjärninflammation och tropiska sjukdomar. Det finns även ökade risker för vattenburna infektioner och sjukdomar som sprids via klimatflyktingar.

Risker som är kopplade till ett förändrat klimat hanteras genom kontinuitetshantering. Det vill säga att genom förebyggande åtgärder och väl förberedda reservrutiner säkerställa att verksamheten kan fortsätta även vid eventuella störningar.

Energianvändning

I figur 14 visas total energianvändning och andel förnybar energi under 2018-2025 i Region Jönköpings län. Under 2025 användes totalt ca 230 000 MWh i tjänsteresor med bil, egna godstransporter, arbetsmaskiner, kollektivtrafik och fastigheter. Det är en minskning med 3 % jämfört med 2024. 87 % av energin kom från förnybara källor (se figur 14), vilket innebär att vi bibehöll samma andel som 2024.

Figur 14 Energianvändning samt andel förnybar energi för olika delar av Region Jönköpings läns verksamhet. Uppgifter saknas generellt för 2021–2022 samt för andel förnybar energi för 2023.

Energianvändningen för fastighetsdrift i egna fastigheter har minskat med ca 1 % jämfört med 2024, främst tack vare kontinuerligt energieffektiviseringsarbete och byte till effektivare komponenter. Exempel på åtgärder har varit styrning av luftflöden, byte av belysning inne och ute, samt fönsterbyten.

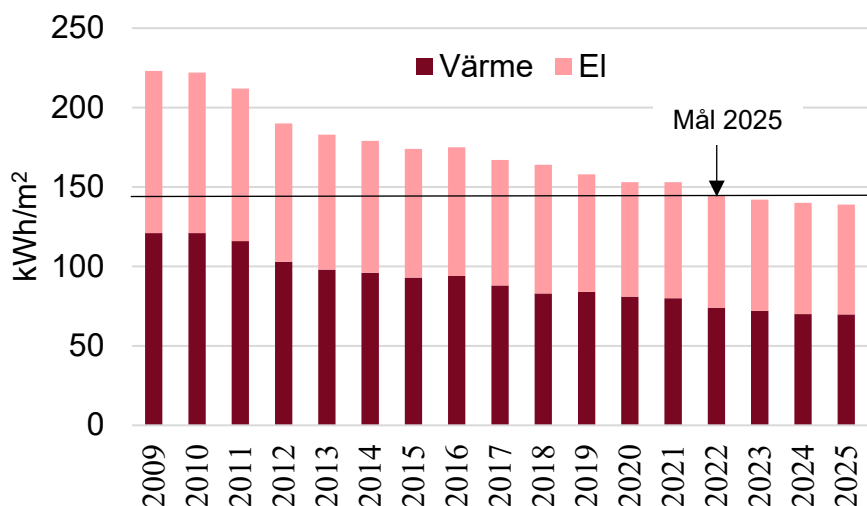
Delmål: Användningen av värme och el i våra fastigheter och verksamheter ska minska. År 2025 ska köpt energi understiga 145 kWh/m² vilket innebär en minskning med 11 % jämfört med 2019.

Region Jönköpings län har en omfattande energianvändning, till exempel använder **Länssjukhuset Ryhov varje dag:**

- 51 000 kWh fjärrvärme. Det motsvarar årsanvändningen av fjärrvärme för drygt 3 villor.
- 54 000 kWh el. Det motsvarar årsanvändningen av hushållsel för cirka 22 lägenheter.
- 258 m³ vatten. Det motsvarar cirka 1 800 badkar.

I figur 15 redovisas den genomsnittliga energianvändningen per kvadratmeter i egna fastigheter. Under 2025 köptes 139 kWh energi per kvadratmeter i våra egna fastigheter. Målet för 2025 uppnåddes redan 2022 till följd av att Region Jönköpings län under många år har bedrivit ett målmedvetet och framgångsrikt energieffektiviseringsarbete. Dessutom har solceller installerats motsvarande 5 % av elbehovet i Region Jönköpings läns fastigheter.

Målet är att solceller ska bidra med ytterligare ca 2 000 000 kWh el. Det innebär att solcellerna totalt kommer att stå för 10 % cirka av Region Jönköpings läns elbehov.

Figur 15 Genomsnittlig energianvändning i egna fastigheter (köpt energi).

Transporter

Delmål: År 2025 ska:

- bussar i allmän kollektivtrafik drivas med 100 % förnybara drivmedel. Med förnybara drivmedel menar vi till exempel bioetanol, biogas, biodiesel, vätgas och ursprungsmärkt förnybar el.
- dieseltåg drivas med den andel förnybara drivmedel som är godkänd, dock minst 20 %.
- eltåg drivas med 100 % förnybar el.

Alla tre punkter i delmål ovan uppnåddes för 2025.

Delmål: Under programperioden ska klimatpåverkan från privata resor till vårdinrättningar minska, genom digitala och samordnade vårdmöten och stimulerande av hållbara resealternativ

Arbetsättet med digitala vårdmöten (t.ex. videosamtal eller chat) har fortsatt under året och tillämpas i större utsträckning i de verksamheter där det passar. Digitala vårdmöten sker bland annat i samband med planerade återbesök. Inom Region Jönköpings län erbjuder vi även digitala stöd- och behandlingsprogram som i de flesta fall innebär att fysiska möten ersätts med självstudier i kombination med digital dialog.

Samordning av vårdbesök till sjukhusen sker utifrån patienternas behov och verksamheternas möjlighet till samordning. Genom stödtjänstgöring hos varandra har Folkandvårdens kliniker Vråen, Gnosjö, Smålandsstenar och Rydaholm under 2025 minskat patienternas behov av resor genom att erbjuda tid på deras ordinarie folkandvård. När det gäller arbetet med att stimulera fler patienter att välja hållbara resealternativ till vårdinrättningar har det hittills varit svårt att hitta bra lösningar. Information om busslinjer och hållplatser finns tillgänglig på vårdinrättningarnas hemsidor, med hänvisning till Jönköpings Länstrafik.

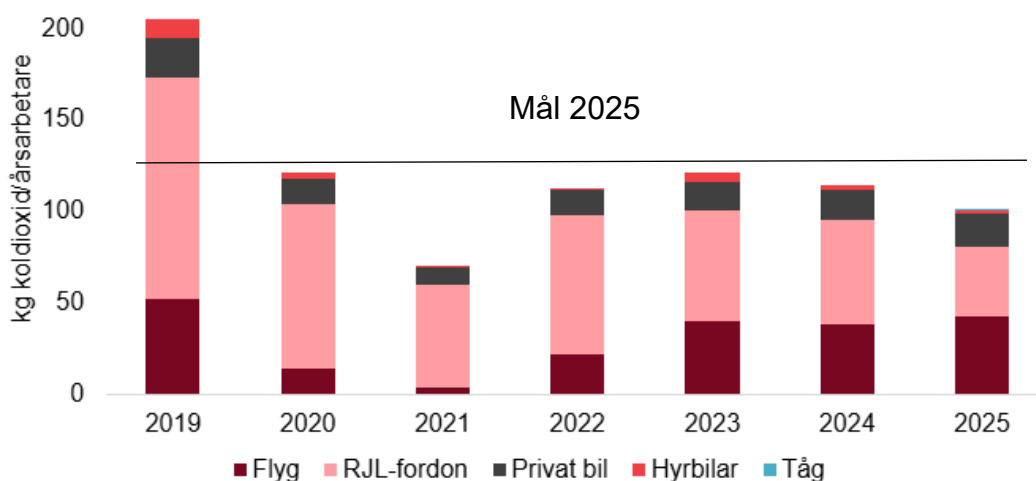
Publika laddplatser för elfordon finns på alla tre akutsjukhusen. Totalt erbjuds 78 publika laddplatser inom Region Jönköpings län.

Delmål: Vi ska stimulera våra medarbetare till att välja mer hållbara resealternativ för arbetspendling, med en målsättning att minska klimatpåverkan per anställd med minst 30 % under programperioden, jämfört med 2019.

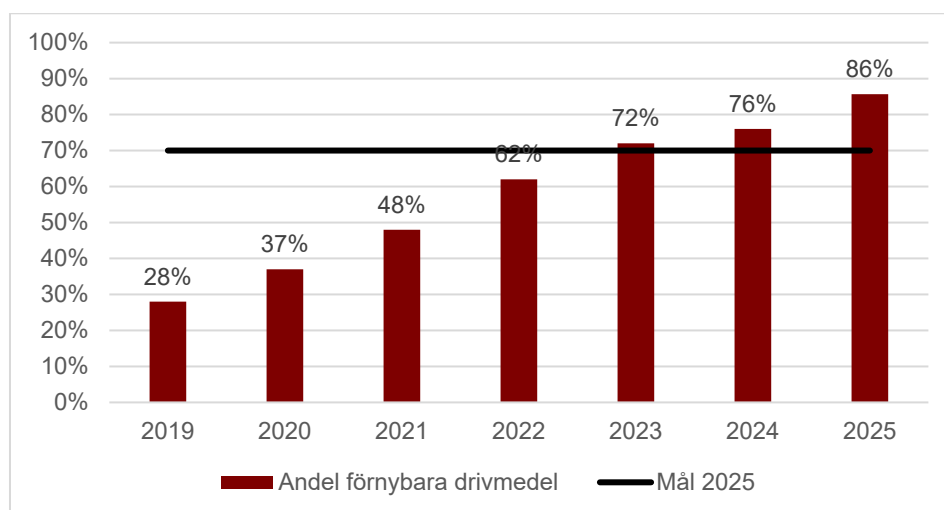
Resevaneundersökningen som gjordes 2024 visade att klimatpåverkan från arbetspendling per anställd har minskat med 12 % jämfört med 2019. Under 2025 har åtgärder identifierats utifrån denna resvaneundersökning, varav en del av dem berör arbetspendling. Varje år genomför Region Jönköpings län en cykelkampanj för medarbetare med syftet att uppmuntra fler att testa cykel istället för bil vid arbetspendlingen.

Delmål: Under programperioden ska klimatpåverkan per årsarbetare minska med minst 40 % för tjänsteresor, inklusive egna godstransporter, jämfört med 2019. År 2025 ska andelen förnybara drivmedel i upphandlade hyrbilar och transporttjänster vara minst 80 %.

Totalt har klimatpåverkan per årsarbetare från tjänsteresor och egna godstransporter minskat med 11 % sen förra året och med 50 % sedan 2019, se figur 16.

Figur 16 Klimatpåverkan från tjänsteresor och egna godstransporter (kg koldioxid/årsarbetare). I Region Jönköpings läns fordon ingår inte ambulanser och arbetsmaskiner i diagrammet. Klimatpåverkan från tågresor är så liten att den inte syns i diagrammet.

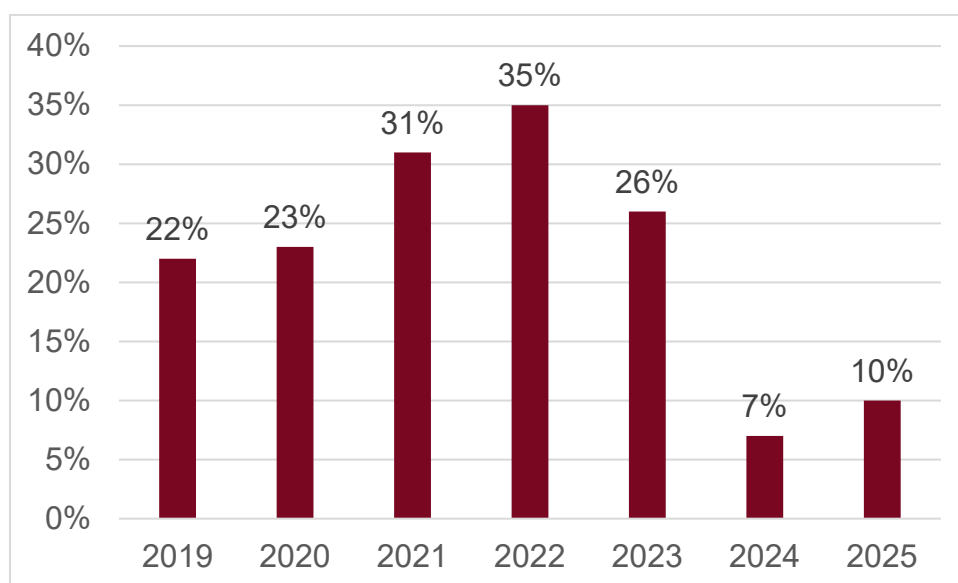
Figur 17 Andel förnybara drivmedel som används i Region Jönköpings läns fordon (exkl. arbetsmaskiner och ambulanser).

Andelen förnybara drivmedel i upphandlade hyrbilar och transporttjänster uppgick till 95 % och uppfyllde därmed målet.

Delmål: Vi ska kartlägga förutsättningarna för att våra ambulanser och lantbruksfordon ska kunna drivas på förnybara drivmedel.

Finansiering av Tenhults naturbruksgymnasium och Stora Segerstad naturbrukscentrum, inklusive de lantbruksfordon som används, sker via kommunerna där eleverna är bosatta. Den nuvarande finansieringen är inte tillräcklig för att möjliggöra en övergång till förnybar diesel, HVO100, eller andra förnybara drivmedel.

Under 2025 tillverkades inte längre dieseldrivna ambulanser, vilket bidrog till att bensindrivna ambulanser införskattades. Under 2026 kommer så kallade mildhybrider att börja användas. Förhoppningen är att på sikt styra över till dieseldrivna fordon, där förnybar diesel, HVO100, kan användas.

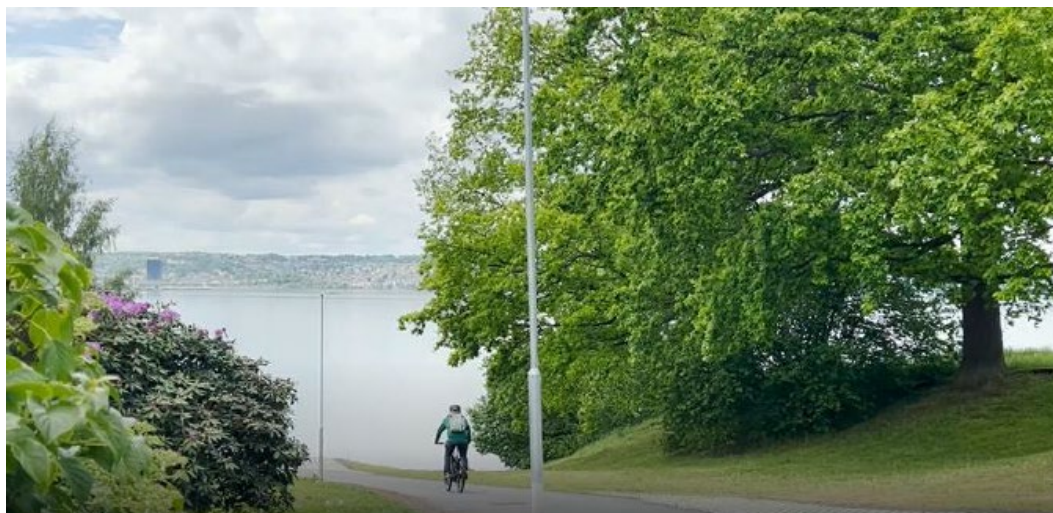
Figur 18 Andel förnybara drivmedel i ambulanser och lantbruksfordon.

Gott exempel: Stärkt stöd för medarbetare som vill resa hållbart med cykel

I arbetet med att stimulera mer hållbara resval har kommunikationsinsatser haft en central roll. Ett nytt tilltal har använts för att skapa ökat engagemang och nyfikenhet, med fokus på igenkänning snarare än styrning. Genom storytelling och med röster från verksamheten har frågan om hållbar pendling gjorts mer personlig och lättare att relatera till. Budskapen har präglats av förståelse för att medarbetares vardag ser olika ut och att möjligheterna att förändra sina resvanor varierar. Därför har tilltalet betonat att även mindre förändringar gör skillnad och att hållbara val inte behöver vara allt eller inget för att bidra till minskad klimatpåverkan.

Cykeln har lyfts som ett konkret och tillgängligt alternativ för arbetspendling. En film om förmåncykel har tagits fram för att tydliggöra hur enkelt det är att skaffa cykel och sänka trösklarna för intresserade medarbetare. Arbetet har kompletterats med en samlingssida på

intranätet där information om cykling samlats på ett ställe, bland annat om förmåncykel, tjänstecyklar, cykelparkering, säker batteriladdning och praktiska råd för vardagscykling. Genom att samla information och kombinera den med inspirerande kommunikation har förutsättningarna stärkts för att fler medarbetare ska kunna välja cykling som ett hållbart resealternativ, i linje med målsättningen att minska klimatpåverkan per anställd under programperioden.

Vi bidrar till en sund livsmiljö – Så här gick det 2025

Inomhus- och utomhusmiljöer

Delmål: Utomhusmiljön kring våra fastigheter ska vara hälsofrämjande och den biologiska mångfalden ska öka.

Under 2025 har ytterligare ängsytor skapats och målsättningen i hållbarhetsprogrammet om minst 20 000 m² har nåtts med god marginal, se figur 19. Totalt har ängsytona har ökat med 180 % under programperioden.

	2020 (m2)	2025 (m2)	Ökning (m2)
Värnamo sjukhus	2 629	8 955	6 326
Höglandssjukhuset	0	1 636	1 636
Länssjukhuset Ryhov	9 299	25 299	16 000
Summa	13 264	34 254	23 962

Figur 19 Tillskapade ängsytor

Flera ytor kombineras med lökplanteringar för tidig vårblomning. Utöver att bidra till ökad biologisk mångfald och minskade utsläpp från gräsklippning visar kostnadsuppföljning att skötsel av äng är billigare än att klippa gräsmattor.

Insektshotell har monterats på samtliga fastigheter där Region Jönköpings län ansvarar för skötseln. Det finns stor förekomst av ätbara växter, särskilt utmed hälsoslingan på Ryhov. Där finns 244 trädarter och sorter, med en åldersfördelning som sträcker sig över 300 år. De drygt 3 000 träden vid de tre sjukhusområdena binder lika mycket koldioxid som de genomsnittliga årliga utsläppen från närmare 270 personer. Återplanteringsvärdet har beräknats till 137 miljoner kronor. Träden bidrar dessutom till att fånga upp partiklar, fördröja regnvatten vid skyfall och skapa till positiva hälsoeffekter för både patienter och medarbetare.

Vid pågående ombyggnads- och underhållsprojekt har ett flertal klimatanpassningsåtgärder genomförts. Vid Värnamo sjukhus och Höglandssjukhuset i Eksjö har vissa markområden anpassats så att regnvatten i större utsträckning rinner bort från byggnaderna, vilket motverkar skador vid skyfall. Vid Höglandssjukhuset i Eksjö har två stora regnvattentankar grävts ner, för att möjliggöra bevattning med uppsamlat regnvatten.

Delmål: Genom en hållbar byggprocess ska vi under programperioden minska klimatpåverkan från om- och nybyggnationer. Nybyggnation ska minst motsvara kriterierna för Miljöbyggnad silver. År 2025 ska de byggmaterial vi använder uppgå till minst 80 % A- och B-klassade byggmaterial enligt Sunda Hus.

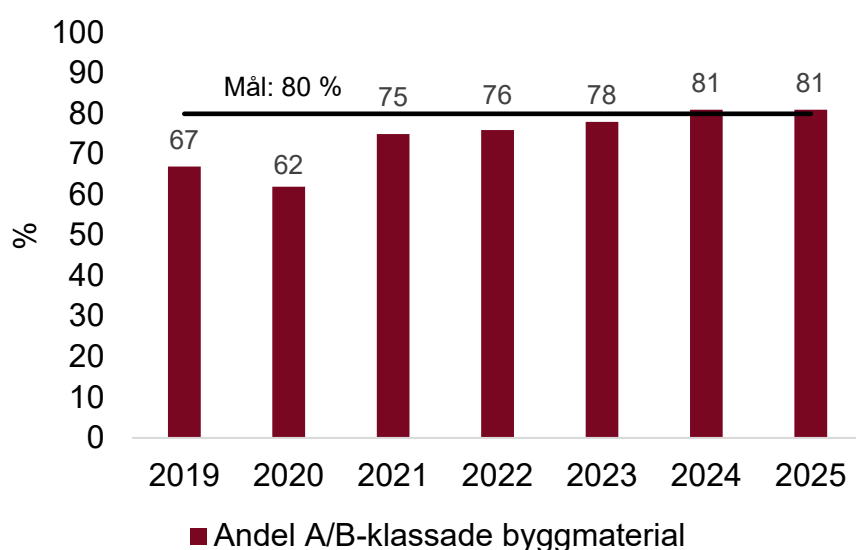
FAKTA – Miljöbyggnad

Miljöbyggnad är en svensk miljöcertifiering för byggnader. Certifiering kan ske i tre klasser:

Brons – Lagkrav eller rekommendationer följs.

Silver – Kräver att bland annat solskyddet, ljudmiljön och ventilationen är bättre än gällande lagkrav.

Guld – Motsvarar en hög nivå som de mest ambitiösa byggnaderna kan satsa på att få.

Figur 20 Andel (%) A- och B-klassade byggmaterial enligt Sunda Hus vid ny- och ombyggnation.

Målet att använda minst 80 % byggmaterial med hög miljöklassning (klass A och B enligt Sunda Hus) vid ny- och ombyggnation nåddes redan 2024, vilket bidrar till en mer hållbar byggprocess, se figur 20.

Byggprocessen har utvecklats för att säkerställa att vi tidigt i förstudien analyserar om en trästomme kan användas istället för betong. Vid nybyggnation ställs krav på att uppnå miljöbyggnad silver, vilket ytterligare säkerställer att vi bygger med miljön i fokus.

Hållbar upphandling

Delmål: Under programperioden ska sociala hållbarhetskrav och mer långtgående miljökrav ställas i prioriterade upphandlingar. Livscykelperspektivet ska guida oss i val av produkter.

FAKTA – Samarbete för hållbar upphandling

Sedan 2010 bedriver Sveriges regioner ett framgångsrikt samarbete inom hållbar upphandling för att använda gemensamma resurser på ett effektivt sätt och offentlig upphandling som ett av de viktigaste verktygen att nå målen i Agenda 2030.

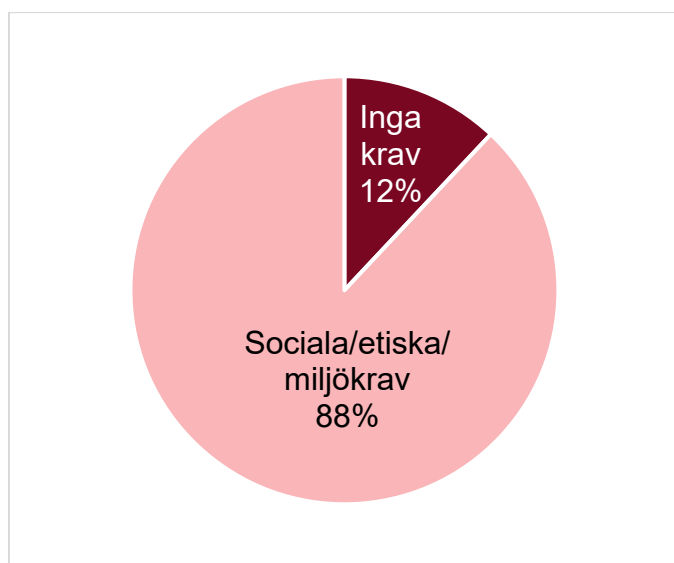
Under 2025 fakturerades Region Jönköpings län totalt ca 10,8 miljarder kronor. De tolv största leverantörerna fakturerade 47 % av den totala summan och dessa leverantörer rör kategorierna läkemedel (35 %), kollektivtrafik (24 %), vårdtjänster (15 %), pensionsavsättningar (18 %) samt byggtreprenad (8 %).

All upphandling ska ske affärsmässigt genom konkurrens mellan olika leverantörer för att säkerställa en effektiv användning av resurser. Totalt har Region Jönköpings län drygt 3300 leverantörsavtal med en avtalsperiod på vanligtvis fyra år.

Huvuddelen av organisationens miljö- och klimatpåverkan sker via inköp av varor och tjänster. Genom upphandlingar med olika former av hållbarhetskrav finns därför stora möjligheter att påverka både den egna miljöbelastningen och marknaden i positiv riktning.

Under 2025 avslutades i Region Jönköpings län 365 st upphandlingar, varav 76 st var annonserade upphandlingar där det kan vara möjligt och lämpligt att ställa miljökrav (övriga var direktupphandlingar, förnyad konkurrensutsättning eller upphandlingar utförda på nationell nivå). Av de 76 annonserade upphandlingarna ställdes långtgående miljökrav i 34 %, standardiserade miljökrav på produkter i 59 %, krav på systematiskt miljöarbete i 73 % och krav på hållbara leveranskedjor med uppförandekod³ i 55 % av upphandlingarna.

Totalt ställdes någon form av hållbarhetskrav i 88 % av de annonserade upphandlingarna, se figur 21.

Figur 21 Andel annonserade upphandlingar (exklusive förnyad konkurrensutsättning samt nationella upphandlingar) där någon form av miljö-/hållbarhetskrav ställs. Kraven kan vara antingen av standardkaraktär eller mer långtgående. De upphandlingar där krav inte har ställts har inte bedömts vara prioriterade ur ett hållbarhetsperspektiv, t.ex. tjänsteupphandlingar.

Under året har vi ställt långtgående miljökrav inom flera områden, såsom tryckerier med Svanen-licens, poolbilar och förmånsbilar med förnybara drivmedel, Ökotexmärkta och återvinningsbara ambulanskläder, hållbar produktion av livsmedel, miljömärkt kontorspapper samt krav som begränsar innehåll av skadliga ämnen i bland annat förband och

³ Uppförandekoden enligt det nationella samarbetet *Hållbar upphandling i Sveriges regioner*.

inkontinensprodukter. Vid upphandling av rekvisitionsläkemedel har vi säkerställt att miljöinformation finns tillgänglig.

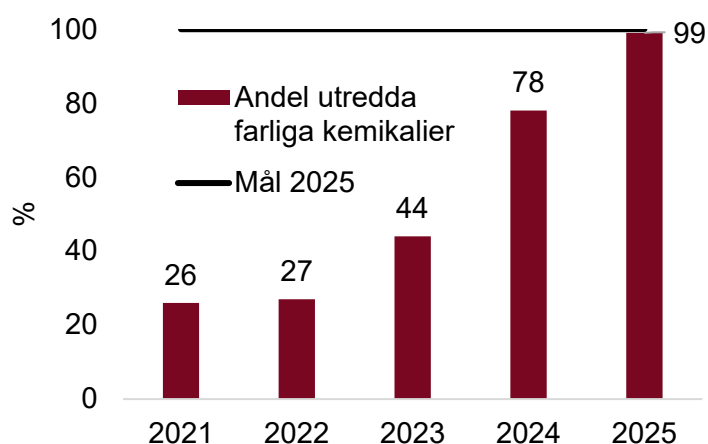
För att säkerställa att våra leverantörer lever upp till miljökraven arbetar vi också med avtalsuppföljningar. Under 2025 slutfördes uppföljningar av 20 st upphandlingar, vilket motsvarar ca 100 st avtal. Uppföljningarna visade att kraven efterlevs i de flesta fall, med några mindre avvikelser som vi arbetar tillsammans med berörda leverantörer för att åtgärda.

För att säkerställa hållbara leveranskedjor har Region Jönköpings län tillämpat uppförandekoden för leverantörer inom områden som IT och kommunikation, facility management, vårdrelaterad utrustning och förbrukningsvaror, läkemedel samt medicinteknik. Uppdaterade kontraktsvillkor, som började tillämpas under 2024, ställer högre krav på leverantörerna för att säkerställa hållbarhet och rättvisa arbetsvillkor. Uppföljningar och revisioner görs inom det nationella samarbetet Hållbar upphandling i Sveriges regioner.

Delmål: År 2025 ska 100 % av våra särskilt farliga⁴ kemiska produkter ha utretts med syfte att hitta hälso- och miljöanpassade alternativ. Vi ska ha bytt ut produkter där det varit möjligt.

Region Jönköpings län är en stor användare av kemiska produkter och använder ca 3800 olika kemiska produkter. Av de registrerade produkterna innehåller ca 650 kemiska produkter ämnen som bedöms vara särskilt farliga för hälsa eller miljö. Av de kemiska produkterna som bedöms vara särskilt farliga har 99 % utretts för att bedöma risker och möjligheter till ersättning mot mindre farliga produkter. Under året har ca 70 produkter med särskilt farliga ämnen fasats ut.

Samtidigt tillkommer nya produkter i kategorin särskilt farliga, bland annat till följd av förändringar i lagstiftningen där fler ämnen klassificeras som särskilt farliga. Detta innebär att arbetet med utfasning och riskminimering är en kontinuerlig process.

Figur 22 Andel utredda särskilt farliga kemiska produkter med syfte att hitta hälso- och miljöanpassade alternativ.

⁴ Särskilt farliga kemiska produkter innehåller utfasningsämnen enligt Kemikalieinspektionens PRIO-verktyg och/eller REACH kandidatförteckning.

Läkemedel

Delmål: År 2025 ska antal uthämtade antibiotikarecept per år vara högst 250 recept per 1000 invånare, vilket innebär en minskning med 8 % jämfört med 2019. Rekvirerad antibiotika för slutenvård ska minska i enlighet med Stramas* målsättningar.

Under programperioden ska förskrivningen av prioriterade miljöbelastande läkemedel minska.

Vi ska förbättra invånarnas kunskap om hur läkemedel påverkar miljön och hur överblivna läkemedel ska kasseras.

Vi ska utöka samverkan med länets kommuner och länsstyrelsen om läkemedels miljöpåverkan och rening av läkemedelsrester.

* Det nationella nätverket Samverkan mot antibiotikaresistens.

FAKTA – Läkemedelskommittén

Läkemedelskommittén är ett expertorgan inom läkemedel och läkemedelsterapi som verkar för en rationell, säker och kostnadseffektiv hantering av läkemedel där patientens och samhällets bästa beaktas.

Antibiotikarecepten har minskat med 8,7 % gentemot 2024 vilket innebär att Region Jönköpings län gått från en tredjeplats till att vara andra regionen med lägst antibiotikaförskrivning i landet⁵. Under 2023-2024 har recepten legat på en platå för att minska drastiskt under 2025. Vårdcentraler och Närakut har minskat med 11 % respektive 15 % följt av Sjukhus och Tandvård med 4 % vardera.

Vad gäller diagnoser är den största minskningen hos luftvägsinfektioner med 20 %. Antibiotikarecept till män har minskat med 4 %, kvinnor med 3 % och fördelat på ålder ses minskning hos barn 0-17 år med 18 %, vuxna i arbetsför ålder med 3,5 % och åldersgruppen 65+ har ökat med 3,1 %. Målnivån att ligga under 250 antibiotikarecept per 1000 invånare är nådd, men ändå ses fortsatt överanvändning av antibiotika i verksamheterna. Därför är konceptet Antibiotikasmart⁶ av värde för fortsatt arbete med rationell antibiotikaförskrivning.

För att minska förskrivningen av miljöbelastande läkemedel arbetar Region Jönköpings län aktivt med åtgärder för de läkemedel som prioriteras enligt en särskild lista. Då patientens nytta av ett läkemedel går i första hand är det svårt att peka ut enskilda substanser, utan mer kontinuerligt utvärdera läkemedelsbehandling, vilket gynnar både patient och miljö. Ett exempel på ett sådant ämne är diklofenak, som finns i smärtstillande preparat. Detta ämne kan påverka miljön, särskilt i vatten, då reningsverken inte kan ta bort läkemedelsrester effektivt. Under 2024 genomfördes en kampanj för att minska användningen av diklofenak-

⁵ Data kommer från E-hälsomyndigheten och representerar uthämtade antibiotikarecept på våra apotek.

⁶ Antibiotikasmart är ett koncept för sjukhus och vårdcentraler som innefattar Antibiotika, Vårdhygien och Vårdrelaterade infektioner. Detta är en hjälp som Smittskydd Vårdhygien erbjuder för att på ett systematiskt sätt arbeta med verksamhetens riktlinjer, hygieniska standard och uppföljning av kvalitet och patientsäkerhet.”

gel och arbete med att följa försäljning av receptfri diklofenakgel samt andel patienter som förskrivits utvärtes diklofenak av alla förskrivna utvärtes NSAID⁷ har fortsatt under 2025.

Region Jönköpings län har genomfört en informationskampanj riktad till invånare om korrekt kassation av läkemedel. Syftet är att minska risken att läkemedelsrester hamnar i natur och avloppssystem. Kampanjen har spridits via sociala medier under flera år och under 2025 utvecklades budskapet till film, vilket bidrog till ökad räckvidd och genomslag.

Region Jönköpings län är också delaktig i en nätverksgrupp där frågor om rening av läkemedelsrester i avloppsvatten diskuteras. Genom samverkan med andra aktörer stärks kunskapsutbytet och förutsättningarna för långsiktiga lösningar som minskar läkemedlens miljöpåverkan.

Livsmedel

Delmål: Av våra livsmedelsinköp ska år 2025:

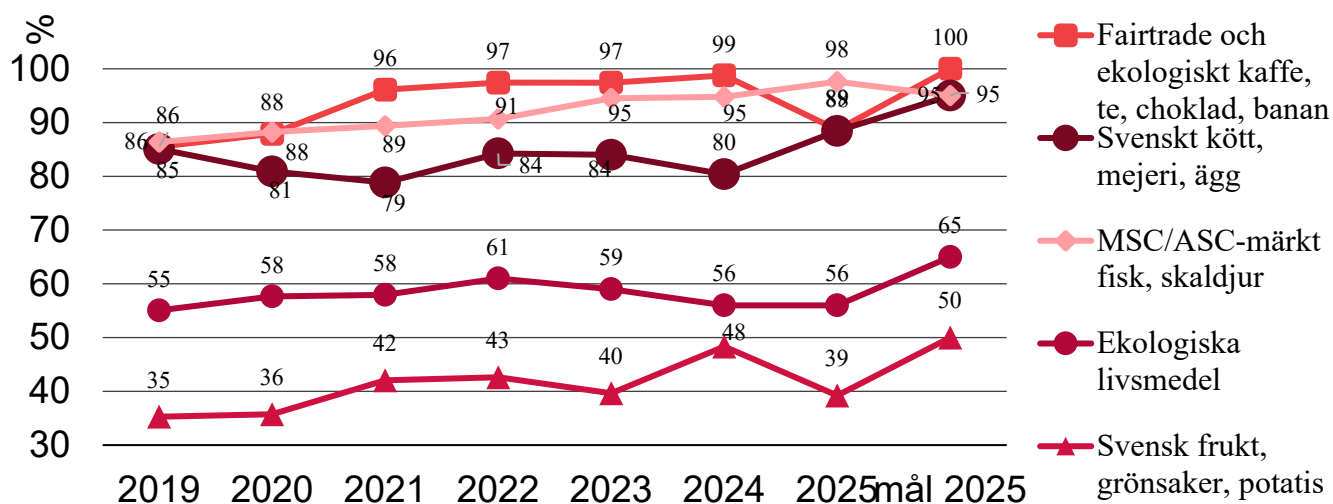
- minst 95 % av kött, mejeriprodukter och ägg vara producerade i enlighet med krav motsvarande svensk lagstiftning inom djurhållning,
- minst 50 % av frukt, bär, grönsaker och potatis vara producerade i enlighet med krav motsvarande svensk lagstiftning inom livsmedelsproduktion,
- minst 95 % av fisk och skaldjur vara märkt med MSC eller motsvarande för hållbart fiske/fiskodling,
- 100 % av kaffe, te, drickchoklad och bananer vara producerade med sociala och etiska krav motsvarande Fairtrade och vara ekologiskt producerade,
- minst 65 % av de totala livsmedelsinköpen vara ekologiskt producerade.
- Öka användning av närproducerade livsmedel inom befintliga och kommande livsmedelsavtal samt genom att ta tillvara naturbruksgymnasiernas egenproducerade livsmedel.

En översikt av alla livsmedelsmål med tillhörande slutmål för 2025 redovisas i figur 23. Uppföljning visar att de övergripande målen inte nåddes, med undantag för MSC/ASC-märkt fisk och skaldjur.

Våra tre centralkök är KRAV-certifierade.

---

⁷ NSAID=Non-Steroidal Anti-Inflammatory Drugs, en läkemedelsgrupp som lindrar smärta, sänker feber och minskar inflammation

Figur 23 Översikt – delmål inom livsmedelsområdet.

Andelen svenskproducerade kött-, mejeri- och äggprodukter ligger under målnivån, men Stora Segerstad naturbrukscentrum och måltidsverksamheten i Värnamo har klarat målnivån. Trots utmaning med bristande tillgång och svårigheter att leverera ersättningsprodukter på exempelvis svenskt nöt- och fläskkött beställdes 97 % av allt kött från Sverige. Samtliga ägg beställdes från svenska producenter, trots salmonellautbrott under året.

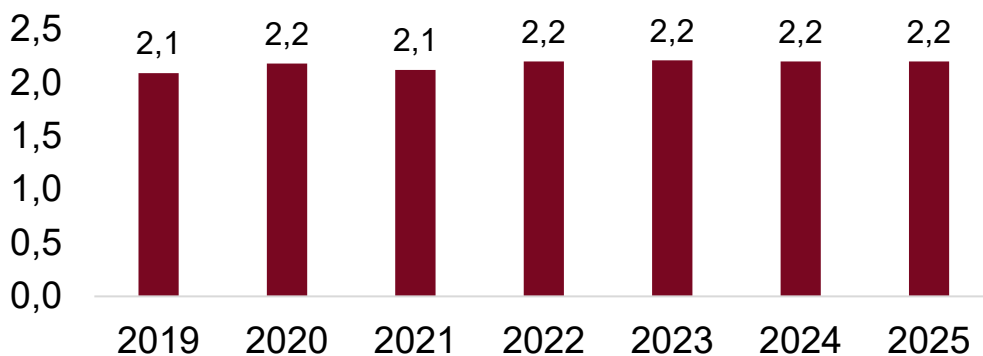
Utbudet av svenska frukter, bär, grönsaker och potatis är begränsat. Totalt inom kategorin kom 39 % från Sverige. 65 % av all potatis kom från Sverige, vilket överträffade målet om 50 %, men endast 18 % av frukt och bär och 30 % grönsaker (målet var 50 %).

Insatser som utbildning och leverantörsdialog pågår för att förbättra måluppfyllelsen.

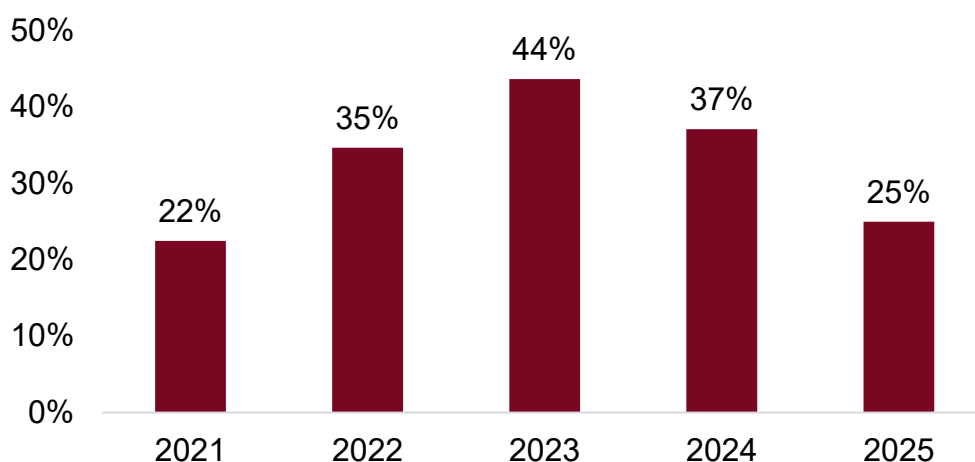
5,5 % av inköpta livsmedel var närproducerade eller kom från lokal producent. Ursprunget av ingredienser i bearbetad produkt är dock inte definierade. Sedan 2021 har inköp av buteljerat mineralvatten minskat med 53 %.

Delmål: Vi ska servera måltider som främjar hälsosamma matvanor och minskar klimatpåverkan.

2020 fastställdes en kostpolicy med tillhörande tillämpningsanvisningar med syfte att främja hälsosamma matvanor och en minskad klimatpåverkan. Arbete pågår med att genomföra aktiviteter och följa upp efterlevnaden. Exempel på detta är utbildningsinsatser och information till invånare, medarbetare, patienter samt restaurangbesökare. Intresset för att beställa vegetariska alternativ och hälsofika har minskat inom organisationen. Fortsatt arbete behövs för att kommunicera målen i kostpolicyen.

Figur 24 Genomsnittlig klimatpåverkan per kg inköpta livsmedel i Region Jönköpings län.

Figur 25 Andel hälsofika som beställs via område måltid.

Målet var att klimatpåverkan från inköpta livsmedel skulle minska under perioden 2019-2025. Dessvärre lyckades det inte uppnås som helhet, även om det finns positiva undantag. Stora Segerstad landade på 1,6 kg till exempel. Klimatpåverkan per kg livsmedel är oförändrad sen föregående år och har ökat något sen 2019, se figur 24⁸. Menyplaneringen sker utifrån att produkterna ska finnas tillgängliga som svensk och ekologisk. En klimatsymbol används för patienternas meny.

Andelen fika som klassas som hälsofika som beställs via område måltid var 25 % under 2025, se figur 25.

Gott exempel: Nyproducerat hus i korslimmat trä förenar klimatnytta med sund livsmiljö

Under sensommaren 2025 färdigställdes hus 28 vid Värnamo sjukhus. Byggnaden rymmer Habiliteringscentrum, som ger stöd och behandling till barn, ungdomar och vuxna med livslånga funktionsnedsättningar.

⁸ Data har justerats retroaktivt sedan föregående år, efter kvalitetssäkring med ursprungskällan.

Huset är uppfört med trä som huvudsakligt stommaterial, vilket innebär ett lägre klimatavtryck jämfört med traditionellt byggande i betong och stål. Utöver betongplatta består byggnadens bärande konstruktion av korslimmat trä (KL-trä) i väggar och bjälklag, kombinerat med pelar- och balksystem i limträ. Även taket är uppfört med träbaserade lättelement.

Genom materialvalet binds koldioxid i konstruktionen samtidigt som klimatpåverkan från byggskedet minskar. Trämaterialet är delvis synligt invändigt och bidrar till en varm, trygg och hälsofrämjande miljö för patienter, närstående och medarbetare. Byggnaden är utformad för att möta höga krav på funktion, tillgänglighet och god inomhusmiljö.

Projektet visar hur regionen kan förena verksamhetens behov med klimatmedvetet byggande och en sund livsmiljö.

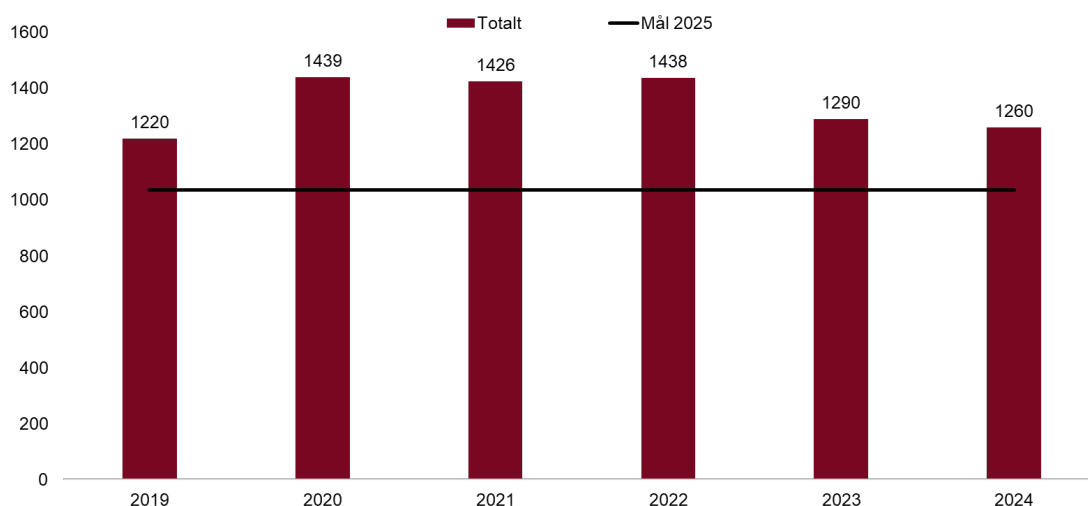

Vi använder våra resurser klokt – Så här gick det 2025

Förbrukningsartiklar

Delmål: Hållbar användning av förbrukningsmaterial: År 2025 ska klimatpåverkan från prioriterade förbrukningsartiklar minska med minst 15 % jämfört med 2019. De prioriterade förbrukningsartiklarna listas i vår handbok för klokare materialval.

Användning av förbrukningsmaterial ger effekt på klimat och ekonomi. I vår handbok för klokare materialval ges råd kring val av material. Där finns vägledning om hur vi kan minska onödigt användning, byta engångs- till flergångsprodukter, välja material som är återvunna eller förnybara istället för fossila samt öka materialåtervinningen av restprodukter. Det fanns en strävan att minska klimatpåverkan från prioriterade förbrukningsartiklar med minst 15 % jämfört med 2019, se figur 26. Där handskar står för den största delen av klimatpåverkan. Utfall för 2025 har dock inte kunnat sammanställas. Detta beror på osäkerheter kopplade till tidigare metod för datainsamling och bristande jämförbarhet över tid.

Figur 26 Klimatpåverkan från prioriterade förbrukningsartiklar i Region Jönköpings län (ton koldioxidekvivalenter).

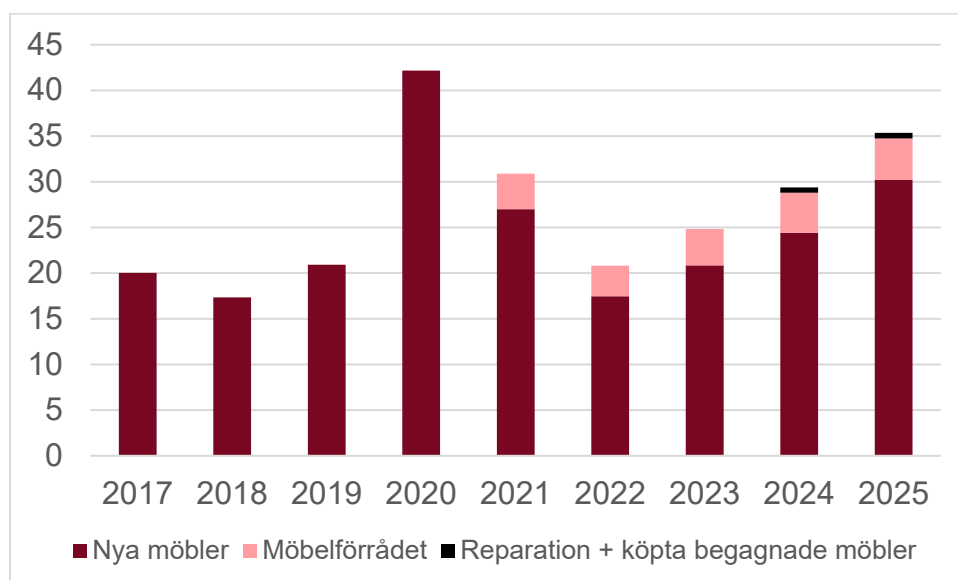
Cirkulär ekonomi

Delmål: Vid flytt eller nyetableringar ska en så stor andel som möjligt av inredningen vara återanvänd.

FAKTA – cirkulär ekonomi

En cirkulär ekonomi är motsatsen till den traditionella, linjära ekonomin. Istället för att tillverka, köpa, använda och sedan slänga sakerna, utnyttjas allt som tillverkats så länge det går. När sakerna är förbrukade återanvänds och återvinns så mycket som möjligt om och om igen – allt för att tära mindre på jordens resurser och minska mängden avfall.

Genom att samordna och öka tillgången till begagnade möbler i Region Jönköpings län bidrar möbelförrådet till att färre nya möbler köps in. Under det senaste året har detta sparat cirka 4,5 miljoner kronor. Sedan 2024 kan vi också köpa rekonditionerade möbler och reparera befintliga möbler via en leverantör. Detta används dock än så länge i begränsad omfattning, se figur 27. För att kunna skala upp verksamheten behövs mer ändamålsenliga lokaler.

Figur 27 Inköp av nya möbler/inredning, egna begagnade möbler från möbelförråd samt reparation och inköp av begagnade möbler i Region Jönköpings län (ej inflationsjusterat).

IT-centrum har utarbetat rutiner för att återanvända alternativt återvinna datorer, mobiltelefoner och annan elektronik, som byts ut inom Region Jönköpings län. Det finns avtal med leverantör som ansvarar för detta och återrapporterar löpande hur mycket som återanvänds respektive återvinns. Under året har 92 % av alla datorer (bärbara och stationära) återanvänts i andra organisationer och 8 % återvunnits. Även mobiltelefoner och andra typer av elektronik återanvänds i så hög utsträckning som möjligt.

I samband med att Region Jönköpings län under året haft behov av att byta ut ca 3500 fasta telefoner införskaffades ca 1900 begagnade telefoner som kunde fräschas upp och återanvändas.

Ett samarbete finns också med biståndsorganisationen Human Bridge för medicinteknisk utrustning, som förmedlar materialbistånd till sjukhus runt om i världen.

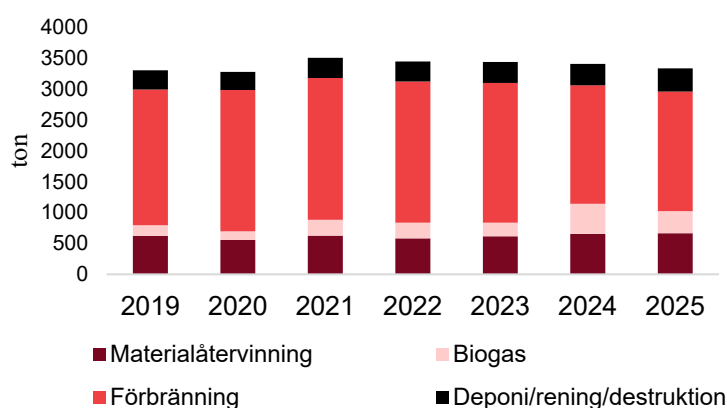
På länets tre sjukhus anpassas vårdenheternas läkemedelsförråd efter vilka mediciner som används mest. Det minskar svinnet och gör att färre läkemedel kasseras på grund av att de

passerat utgångsdatum. Ett elektroniskt söksystem gör det dessutom enklare att hitta läkemedel på andra avdelningar om de saknas i det egna förrådet.

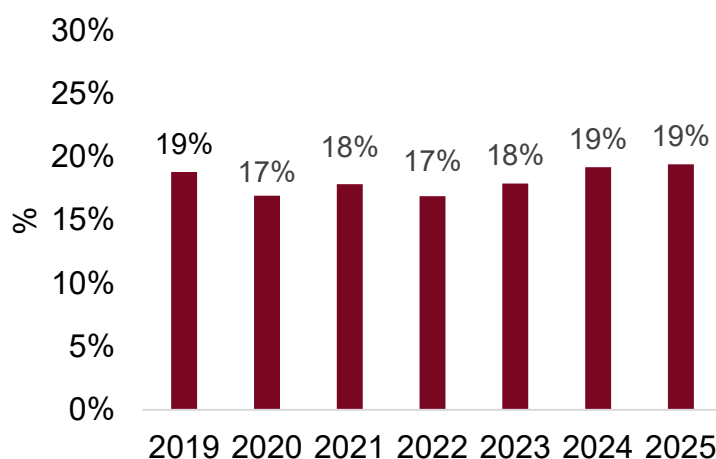
I samband med ombyggnation av akutsåren på Länssjukhuset Ryhov har vi återanvänt byggmaterial för att främja hållbarhet.

Avfall

Under 2025 uppkom drygt 3 400 ton avfall i Region Jönköpings län, varav 10 % var farligt avfall, till exempel smittförande avfall, amalgam, läkemedelsavfall, kemiska produkter och elektronik. Under 2023 och inledningen av 2024 infördes matavfallsinsamling även i personalrum, vilket syns tydligt i figur 28.

Figur 28 Total mängd avfall (inklusive farligt avfall) samt omhändertagande.

Figur 29 Andel av den totala mängden avfall som materialåtervinns.

Sedan 2024 har mängderna restavfall och matavfall från våra inhyrda lokaler kunnat uppskattas, vilket ger en mer heltäckande bild av avfallsmängderna. Justering för detta har

gjorts även historiskt, se figur 28⁹. Uppgifter om materialåtervunna mängder i inhyrda lokaler saknas dock fortfarande. Det gör att andel materialåtervinning är underskattad, se figur 29.

Matavfall sorteras ut och samlas in i alla våra verksamheter och används till produktion av biogas och biogödsel. Arbetet med ökad källsortering och materialåtervinning har fortsatt under 2025, bland annat i olika dialogforum tillsammans med alla verksamheter.

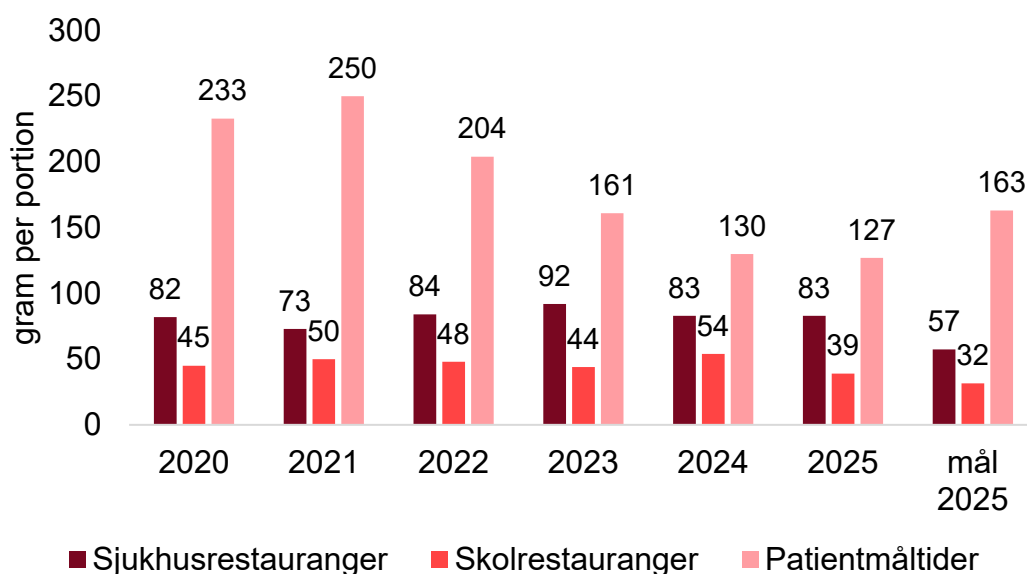
Delmål: Vårt matsvinn ska minska med minst 30 % till 2025 jämfört med 2020.

År 2025 ska allt matavfall sorteras ut, med syfte att främja produktion av biogas och biogödsel.

Totala mängderna matsvinn har minskat med 37 % sedan 2020. Målet nåddes 2024 då de totala mängderna minskat med 33 %.

Sedan 2020 har matsvinnet från patientmåltider minskat med 45 %. En fast 15-rättersmeny har tagits fram och enportionslådor med längre hållbarhet erbjuds. Denna förändring har gjort det lättare för patienter att hitta mat de gillar, samtidigt som överbeställningar har minskat.

Matsvinnet från sjukhusrestaurangerna har ökat med 1 % sedan 2020, medan skolrestaurangernas matsvinn har minskat med 13 %. Ett arbete har fortsatt med att anpassa portionsstorlekar och förbättra planeringen av matlagningen. I figur 30 visas matsvinnet uttryckt i gram per portion.

Figur 30 Matsvinn från restauranger på sjukhus och skolor (naturbruksgymnasier och folkhögskolor) samt från servering av mat till patienter på sjukhusavdelningar. Matsvinn inkluderar produktionssvinn, beställnings-/ serveringssvinn och tallrikssvinn.

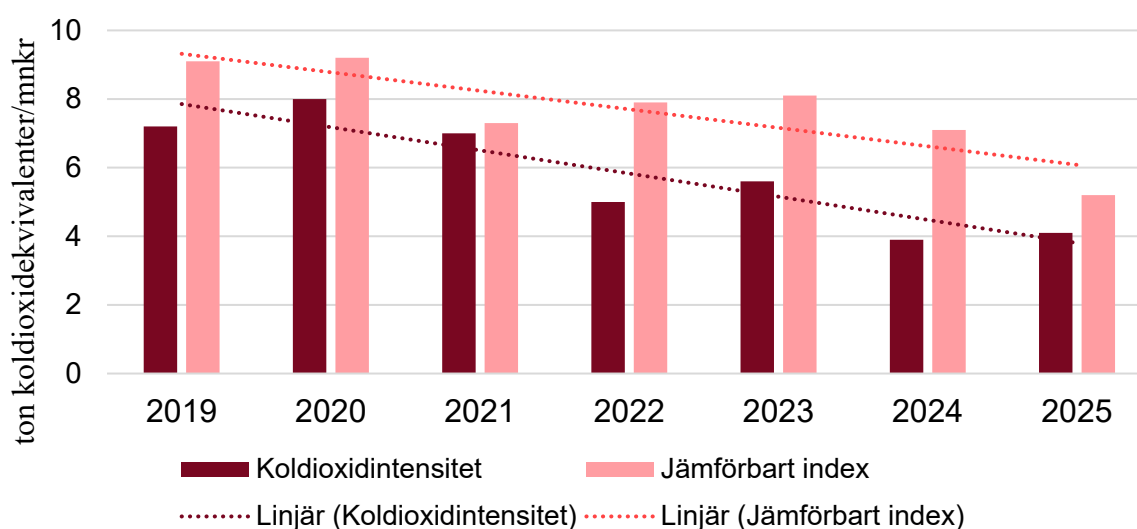
Matavfallsinsamling finns tillgänglig i samtliga verksamheter.

⁹ Mängderna kommunalt avfall baseras delvis på 2024 års värden (gäller ej SÅM-kommunerna), då uppdaterad statistik ej varit tillgängligt.

Kapitalförvaltning

Delmål: Den relativa klimatbelastningen från vår kapitalförvaltning ska minska jämfört med år 2019 och klimatbelastningen ska vara lägre än för jämförbara index. Målet omfattar aktieinnehav och mäts i ton koldioxidekvivalenter/mnkr av portföljens innehavs totala omsättning.

- Region Jönköpings läns investeringar har haft en starkare utveckling än jämförbart index, vilket framgår av figur 31. Detta beror på att de fonder vi investerar i har gjort förändringar och valt att investera i bolag och sektorer som har lägre koldioxidintensitet än index. Minskningen av klimatpåverkan från kapitalplaceringar 2021 berodde på att vi valde fler hållbara fonder och att energisektorn försvann ur den indexförvaltning som vi valt i vår aktieportfölj.

Figur 31 Mätetalet koldioxidintensitet omfattar Region Jönköpings läns aktieportfölj och beskriver klimatpåverkan i relation till aktiebolagens omsättning (ton CO₂e/omsatta mnkr). Jämförbart index är ett motsvarande index utan de aktiva val som Region Jönköpings län har gjort.

I budget har det beslutats att investeringar under perioden 2015-2025 ska finansieras med egna medel istället för lån. För perioden 2015-2025 har egenfinansieringsgraden uppgått till 121 %, vilket innebär att vi har haft ett ekonomiskt överskott som täcker investeringarna. Det visar att vi tar ansvar för en långsiktigt hållbar ekonomi.

Goda exempel:

Under 2025 har arbetet med att använda Region Jönköpings läns resurser mer effektivt stärkts inom flera områden.

Inom hälso- och sjukvården har verksamheterna inom Medicinsk vård påbörjat ett arbete med kloka kliniska val, med fokus på diagnostik. Kostnaderna för klinisk fysiologiska undersökningar minskade med 700 000 kronor (2 %) och antalet undersökningar med 4 %. Kostnaderna för beställda prover från laboratoriemedicin minskade med 12 miljoner kronor (6 %) och antalet prover med 4 %.

Även inom serviceresor har resurserna använts mer effektivt. Trots ett ökat resande har fordonsresurserna nyttjats bättre, vilket har bidragit till minskade trafikknaster. Med stöd av planeringssystemet och en tydlig målbild för enkla och ändamålsenliga avtal har trafiken kunnat planeras och utföras mer kostnadseffektivt och kostnaderna har minskat med 11 miljoner kronor totalt sett. Samtidigt har tillgänglighet och kvalitet för kunderna bibehållits genom nya trafikavtal som trädde i kraft hösten 2024 och ett effektivt trafikutförande under 2025.

På övergripande nivå har långsiktig styrning och gemensamt ansvarstagande bidragit till en ekonomi i balans. Målet om egenfinansiering av investeringar har varit vägledande och bidragit till en stabil ekonomisk utveckling. Samtidigt är investeringsbehovet högre än tidigare år, vilket ställer ökade krav på tydliga prioriteringar. Under året har en nyttoanalys tagits fram som stöd för prioritering mellan investeringar. Analysen ställer investeringarnas förväntade nyttor i relation till den insats som krävs och ger ett mer strukturerat underlag för beslut.

Alla verksamheter i Region Jönköpings län bidrar till en ekonomi i balans genom att hela tiden prioritera, förbättra och effektivisera sin verksamhet.

GRI²-INDEX

Denna hållbarhetsredovisning är en del av (bilaga) Region Jönköpings läns årsredovisning för år 2025.

Region Jönköpings län har de senaste åren tillämpat Global Reporting Initiative (GRI) för hållbarhetsrapportering med vissa avsteg från standarden, till förmån för annan metodik som är anpassad till vårt hållbarhetsprogram.

För samtliga upplysningar där uppgift ska lämnas fördelat per region, har avsteg gjorts eftersom Region Jönköpings län enbart verkar i ett län. Nedan redovisas en översikt av var information om de olika upplysningarna enligt GRI finns. Hänvisning till årsredovisningen förkortas med ÅR i tabell nedan.

Användning av GRI Standards   Region Jönköpings län har rapporterat i enlighet med GRI Standards för perioden 1 januari 2025 – 31 december 2025¹⁰.

GRI 1   GRI 1: Foundation (2021) har följts.

Tillgänglig sektorspecifik standard   Tillgänglig sektorspecifik standard för Region Jönköpings läns verksamhet saknas.

Upplysning	Beskrivning	Sida	Utelämnad information/kommentar
GRI 2: GENERELLA UPPLYSNINGAR (2021) Organisationen och dess rapporteringsmetoder			
2-1	Information om organisationen		Region Jönköpings län, svensk offentlig verksamhet med huvudkontor i Jönköping
2-2	Enheter som ingår i organisationens hållbarhetsrapport	5	
2-3	Rapporteringsperiod, rapporteringscykel och kontaktperson	45	Kontaktperson: Maria Cannerborg, verksamhetschef miljö, beredskap och säkerhet, maria.cannerborg@rjl.se
2-4	Korrigerering av information	41, 41	Mängder för kommunalt avfall är delvis baserat på 2024 års värden då heltäckande underlag saknats för 2025. Värde från 2024 har även använts för scope 3 för kapitalplaceringar.
2-5	Extern granskning/verifiering		Hållbarhetsredovisningen har inte varit föremål för extern granskning.
Verksamhet och medarbetare			
2-6	Aktiviteter, värdekedja och andra affärsrelationer	31	Inga väsentliga förändringar sedan föregående redovisning.
2-7	Anställda		Se "Väsentliga personalförhållanden" i ÅR
2-8	Arbetare som inte är anställda		Avsteg. Systemstöd för att summera på en aggregerad nivå saknas. I huvudsak rör det sig om hyrpersonal inom grupperna läkare och sjuksköterskor med en totalkostnad under 2025 på ca 169 mnkr. I viss mån hyrs även konsulter inom IT in för olika projekt och utvecklingsarbeten.
Styrning			
2-9	Styrningsstruktur och sammansättning	4	Regionfullmäktiges medlemmar finns här: https://rjl.tromanpublik.se/ . De väljs genom allmänna demokratiska val vart fjärde år. Avsteg: Ledamöters ordinarie arbeten eller bisysslor saknas. Uppgift om intressentrepresentation bedöms ej vara relevant, då alla ledamöter väljs genom demokratiska val.

¹⁰ För att hinna bearbeta data har året brutits från 1 december 2024-30 november 2025 för vissa kategorier.

Uppllysning	Beskrivning	Sida	Utelämnad information/kommentar
2-10	Nominering och val av högsta styrande organ		Nominering sker i de olika partierna inför valen.
2-11	Ordförande för det högsta styrelseorganet		Ordförande i regionfullmäktige (Desiré Törnqvist, Socialdemokraterna) har inte har någon ledande befattning i övrigt i organisationen.
2-12	Det högsta styrelseorganets roll i att övervaka hanteringen av påverkan	4-6	Se även https://rjl.se/globalassets/rjl/demokrati/politisk-organisation/arbetsordning-och-reglementen-for-politiska-organ/arbetsordning-for-regionfullmaktige.pdf
2-13	Delegering av ansvar för att hantera påverkan	4-6	
2-14	Det högsta styrelseorganets roll i hållbarhetsrapportering	4-6	
2-15	Intressekonflikter		Jäv regleras i Kommunallagen och vi följer dessa regler.
2-16	Kommunikation av kritiska problem		Styrelse och nämnder fastställer enligt gällande riktlinje årligen sina egna internkontrollplaner. Det tas fram rapporter för varje kontrollmoment som löpande ska delges ansvarig direktör och som informationsärendet till berörd styrelse/nämnd. Senast i mars året därpå får styrelsen och nämnderna en sammanfattande presentation av samtliga kontrollmoment som utförts året innan.
2-17	Det högsta styrelseorganets kollektiva kunskap		En årlig hållbarhetsdag arrangeras dit även politiker bjuds in.
2-18	Utvärdering av det högsta styrelseorganets prestationer		Görs via internkontroll och i vissa fall anlitas externa revisioner.
2-19	Ersättningspolicy		Regleras i Arvodesregler för förtroendevalda i Region Jönköpings län som beslutats av Regionfullmäktige 2021-10-05.
2-20	Process för att fastslå ersättning		Se ovan.
2-21	Årlig total ersättningsandel		Se ovan.
Strategi, policyer och praxis			
2-22	Uttalande om strategi för hållbar utveckling		Se rubrik "För ett bra liv i en attraktiv region" i ÅR
2-23	Policyåtaganden	5	Försiktighetsprincipen tillämpas generellt, ingår i svensk miljölagstiftning.
2-24	Implementering av policyer		Implementering sker via hållbarhetsprogram 2021–2025 och övrigt hållbarhetsarbete som bedrivs i Region Jönköpings län. Även utbildningar i hållbar utveckling och rättighetsbaserat arbete.
2-25	Processer för att åtgärda negativ påverkan		Särskilda rutiner finns för att göra riskanalyser gällande betydande miljöaspekter samt att rapportera avsteg från rutiner, bristande lagefterlevnad och förbättringsförslag. Där ingår bland annat att, i dialog med interna och externa intressenter, arbeta för att minska verksamhetens betydande miljöpåverkan samt hantera eventuella avvikelser.
2-26	Mekanismer för att söka råd och väcka oro		Om patienter upplever brister i vården kan man vända sig till t.ex. 1177, Inspektionen för vård och omsorg och patientnämnden. Visselblåsarfunktion finns. Regiondirektör och regionstyrelsen informeras löpande om beslut i visselblåsarärenden. Under 2025 har 6 ärenden inkommit och hanterats av Visselblåsarfunktionen. I övrigt finns rutiner för hantering av avvikelser och förbättringsförslag i miljöledningssystemet.
2-27	Lagefterlevnad		Löpande dialog förs med våra tillsynsmyndigheter med syfte att förebygga böter och icke-monetära sanktioner. Avsteg: Systemstöd för att summera på en aggregerad nivå saknas. I samband med den årliga lagefterlevnadskontrollen rörande relevant miljölagstiftning har inga betydande brister konstaterats.
2-28	Medlemskap i organisationer	5	

Uppllysning	Beskrivning	Sida	Utelämnad information/kommentar
Intressentengagemang			
2-29	Förhållningssätt till intressentengagemang	6	
2-30	Kollektivavtal		100 % omfattas av kollektivavtal.
GRI 3: Upplysningar om väsentliga frågor (2021)			
3-1	Process för att fastslå väsentliga frågor	6	
3-2	Lista över väsentliga frågor	7	Miljöaspektförteckning finns och uppdateras årligen.
3-3	Styrning av väsentliga frågor	4-5	Styrning av väsentliga frågor beskrivs även i gällande miljöaspektförteckning och gällande rutiner i miljöledningssystemet samt i hållbarhetsredovisningen.
GRI 201: EKONOMISKT RESULTAT (2016)			
201-1	Intäkter, kostnader och resultat		Se "Finansiella rapporter" i ÅR
201-3	Pensionsåtaganden		Andel av lön som avsätts för kollektivavtalad pension av arbetsgivare under 2025: 23,61%
GRI 301: Material (2016)			
301-1	Materialanvändning	39	Utöver den beräkning av klimatpåverkan till följd av användning av olika material som görs i klimatredivisningen görs en uppföljning av användning av prioriterade förbrukningsartiklar. Viss annan uppföljning av materialanvändning finns, t.ex. A/B klassade byggmaterial, kemikalier, livsmedel.
GRI 302: Energi (2016)			
302-1	Energianvändning inom organisationen	24	
302-3	Energieffektivitet	24	
GRI 305: Utsläpp (2016)			
305-1	Direkta utsläpp av växthusgaser (scope 1)	21	
305-2	Indirekta utsläpp av växthusgaser (scope 2)	21-24	
305-3	Andra indirekta utsläpp av växthusgaser (scope 3)	21-26	
GRI 306: Avfall (2020)			
306-2	Avfall	41	
GRI 308: Leverantörsbedömning avseende miljöförhållanden (2016)			
308-1	Nya leverantörer som screenas utifrån miljökriterier	31	
GRI 401: Anställningsförhållanden (2016)			
401-1	Nyrekrytering och personalomsättning		Se "Väsentliga personalförhållanden" i ÅR
GRI 403: Hälsa och säkerhet (2018)			
403-1	Nyrekrytering och personalomsättning		Se "Väsentliga personalförhållanden" i ÅR
403-2	Identifiering och utredning av risker i arbetsmiljön.		Se rapport. Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet.
403-3	Ledningssystem för hälsa och säkerhet i arbetet		Se ovan.

Uppllysning	Beskrivning	Sida	Utelämnad information/kommentar
403-4	Involvering, konsultation och kommunikation med arbetstagare avseende arbetsmiljö		Se ovan.
403-5	Utbildning för arbetstagarna inom hälsa och säkerhet		Se ovan.
403-6	Främjande av arbetstagarnas hälsa		Se ovan.
403-7	Förebyggande åtgärder inom arbetsmiljö direkt kopplat till affärsrelationer	31	Sociala/etiska krav ställs i relevanta upphandlingar. Uppförandekod för hållbara leveranskedjor med tillhörande kontraktsvillkor följs upp via nationell samverkan. Arbetsmiljörelaterade krav i tjänsteupphandlingar följs upp av område inköp under avtalsperioden.
403-8	Arbetstagare som omfattas av ett ledningssystem för arbetsmiljö		Alla medarbetare omfattas i enlighet med gällande arbetsmiljölagstiftning.
GRI 405: Mångfald och jämställdhet (2016)			
405-1	Mångfald bland ledning och anställda		Avsteg: för 2025 har vi valt att inte redovisa anställda uppdelat på personalgrupp. Löpande uppföljning finns i interna rapporter och uppföljning.
405-2	Löneskillnader mellan kvinnor och män		Enligt lagkrav genomförs en årlig lönekartläggning. Inga osakliga skillnader i lön mellan män och kvinnor har identifierats.
GRI 406: Icke-diskriminering (2016)			
406-1	Antal incidenter avseende diskriminering och vidtagna åtgärder	11-16	Avsteg: Region Jönköpings län redovisar i nuläget inte antal incidenter avseende diskriminering på aggregerad nivå. Detta beror på hur uppföljning och dokumentation sker, där fokus ligger på hantering av enskilda ärenden och skydd av individers integritet. Om arbetsgivaren får kännedom om enskilda fall att det förekommer diskriminering, trakasserier eller repressalier, är det arbetsgivarens ansvar och skyldighet att agera, utreda frågan och så fort som möjligt vidta åtgärder för att förhindra att en liknande situation uppstår.
GRI 414: Leverantörsbedömning avseende sociala förhållanden (2016)			
414-1	Nya leverantörer som screenas utifrån sociala/etiska kriterier	31	Se 403-7

För ett bra liv i en attraktiv region.